

Het Land van de Katharen

Dag 1: Naar La Rochelle zaterdag 24/06

Bezoek La Rochelle: La Rochelle in een notendop

De versterkte kuststad La Rochelle (aan de Franse westkust) heeft haar glorie aan de oceaan te danken.

Alle culturele en architecturale oudheden getuigen van haar maritieme bestemming en rijke verleden.

Van de torens die de toegang tot de oude haven bewaken, de 'Grosse Horloge' waarvan de poort van de haven naar het stadcentrum voert, de middeleeuwse renaissancehuizen en de 18de-eeuwse reders en koopmanshuizen, de arcadestraten tot de musea.

De 'port des Minimes', te bereiken met een 'zeebus' vanuit de Oude Haven, is de grootste jachthaven geworden aan de Atlantische kust.

DE BELANGRIJKSTE BEZIENSWAARDIGHEDEN

- De verschillende torens: de Tour Saint-Nicolas (14de eeuw), de Tour de la Chaîne en de Tour de la Lanterne, ook wel de Toren van de Vier Sergeanten genoemd en die als vuurtoren en gevangenis dienst deed.

- De Tour Saint-Barthélemy.

- Het 'Hôtel de la Bourse' (18de eeuw) waarvan de gevel is versierd met achterstevens van schepen en zeetrofeeën.

- Het Stadhuis: een ringmuur in flamboyant gotische stijl beschermt een renaissancewoning, de geschiedenis van La Rochelle.

- Het Paleis van Justitie, de straten van le Minage,

Réaumur, les Merciers.

- De kathedraal Saint-Louis.

- Het museum van Schone Kunsten: schilderijen uit de 17de eeuw tot op heden van meesters afkomstig uit La Rochelle (Chasseriau, Fromentin, Bouguereau).

- Het museum van parfumflacons: een bijzondere verzameling van meer dan duizend flacons.

- Het protestants museum: de geschiedenis van het protestantisme in La Rochelle, Aunis en Saintonge.

- Het museum van automaten en modelvoorwerpen: historische poppetjes en bewegende taferelen.

- Het maritiem museum: een groot aantal schepen rond het Trawlerbassin (meteorologisch fregatschip, zeesleper, visserstrawler), Het nieuwe aquarium in La Rochelle: dit aquarium, op een steenworp afstand van de torens van de Vieux Port, op de kade van de rede van de Grote Jachten, biedt in een zeemilieu van drie miljoen liter zeewater, de mogelijkheid de fauna en flora van de Atlantische Oceaan, de Middellandse Zee en Tropische zeeën en oceanen te verkennen.

VVV (Office de Tourisme), Place de la Petite-Sirène,
Le Gabut,
F-17000 La Rochelle
Tel. +33 (0)5 46 4114 68

Internet:

<http://www.ville-larochelle.fr/index.php> en <http://www.larochelle-info.com/lr/>

Ile de Ré

Vanaf Dol-de-Bretagne is het zo'n vier uur rijden. Veel Parijzenaars hopen tegenwoordig langs op deze plek, maar vroeger hadden vooral Nederlanders en Engelsen interesse in dit eiland, dat veel weelde kende en strategisch lag. De Engelsen hebben het meerdere keren zonder succes proberen in te pikken en nu nog wordt dat ze ingewreven. Zo dragen de vrouwen die in het noorden in de schorren (aangeslibd land van een wad) werken een hoedje van gevouwen stof, 'quiche notte' genaamd, afgeleid van het Engelse 'kiss me not'.

Waar komt de naam Ré vandaan? Eén van de theorieën is dat het een afgeleide van Rhéa zou zijn, de godin van overvloed. Behoorlijk toepasselijk, want de grond is vruchtbaar en de zee zit vol vis. Die vis is ondermeer terug te vinden op de markt in La Flotte. Het marktgebouw uit de middeleeuwen is volgens kenners de mooiste van het eiland. In La Flotte legden zeevloten ('flotte': vandaar ook de naam) in de 16e en 17e eeuw constant af en aan in de haven. Wijn- en zoutexport was er aan de orde van de dag. Nu nog zie je in dit oude vissersplaatsje boten en zeiljachten aanmeren en vertrekken. De terrasjes van cafés en restaurants rond de haven blijken erg gezellig.

Beschermd

Ile de Ré is een no-nonsense-gebied; zonder veel pretenties. Omdat het de officiële status heeft van een beschermde historische plek zijn de mogelijkheden voor innovaties beperkt en verbonden aan strenge regels.

Zout als goud

De 14.000 inwoners leven verspreid over tien steden. Retais, zoals de plaatselijke bevolking wordt genoemd, zijn afstammelingen van families die zich hier eerst settelden en leefden van wat het eiland bood: zout, oesters en wijn. Grote handelsschepen verlieten Ré met zout en wijn aan boord, met bestemmingen als de Baltische havens, de Nieuwe Wereld en talrijke plaatsen daartussen. Eénvijfde van de oppervlakte van het eiland is moerassig, dus de zoutproductie is verklaarbaar. Ooit was de marktwaarde van dit specerij zo hoog dat het 'wit goud' werd genoemd. Vandaag wordt het zout nog altijd ontgonnen door een aantal families die dezelfde technieken en gereedschap gebruiken als hun voorouders.

Ile de Ré is al jaren de relaxplek voor trendy inwoners van Parijs. Niets zo chic als een weekendtrip hiernaartoe. Geluksvogels hebben hier een tweede huisje, zoals voormalig premier Jospin en veel mensen uit de film- en televisiewereld. Met 2600 zonuren per jaar, het warme water van de golfstroom en de typisch Franse dorps sfeer, is Ile de Ré ook voor Nederlanders een paradijs. Bovendien kom je er makkelijk met de auto. Houd er wel rekening mee dat de tolbrug ernaartoe je 16,50 euro kost. Vanaf Utrecht is het een kleine duizend kilometer. Het eiland is niet groot: dertig kilometer lang en op het breedste stuk vijf kilometer breed.

De meeste exclusiviteit vind je in Les Portes, de uiterste top van het eiland. Hoofdstad is Saint-Martin, Saint-Clement wordt als het meest mediterrane bestempeld en Ars als het artistieke deel. Flotte schijnt het mooist te zijn.

Saint-Martin-de-Ré, het Saint-Tropez van de Atlantische kust, is met 2500 inwoners de grootste stad van het eiland. Flaneren, winkelen en eten gaat hier jan en alleman goed af. Rond de haven zijn veel kleine restaurants, waar vooral 'fruits de mer' op het menu staan.

Ars-en-Ré is van ver te herkennen aan de typisch Gothische kerktoren in zwart-wit, waardoor de vissersboten al eeuwen de weg naar het eiland terug weten te vinden. Dit is ook de plek waar veel 'tweede huisjes' staan.

Fleur de Sel

Het zeezout van Ile de Ré is een delicatessen-top en wordt in allerlei gerechten gebruikt door de beste restaurants van Frankrijk. Eind negentiende eeuw kreeg het eiland zout-concurrentie uit Middellandse Zee-gebieden. Nu is er echter weer volop interesse voor het zeezout van Ile de Ré, omdat het op een natuurlijke manier wordt gewonnen. Je kan het 'normale' zout kopen, maar probeer ook gerust het kruidenzout of zeezoutcaramels. Als grappig toetje of tussendoortje is het ijsje in de 'caramel-fleur de sel'-smaak iets bijzonders, te verkrijgen in Saint-Martin-de-Ré.

Fietsen

De fiets is 't ideale vervoermiddel op dit vlakke eiland. In elk plaatsje is er wel één te huur en er is voor meer dan honderd kilometer fietsroute uitgestippeld. De badplaats La Couarde met een lang zandstrand is een perfect startpunt om de fietsroute te maken die over het Noorden van het eiland loopt, dwars door de zoutwinningsgebieden.

PAU

Hoofdstad van het departement Pyrénées-Atlantiques, aan de Gave de Pau. .

De stad van Hendrik IV vormt een reusachtig panorama, dat in de verte door de toppen van de Pyreneeën wordt begrensd. Pau, een vroeger bescheiden Gallo-Romeins marktplaatsje, breidde zich onder bescherming van de burcht uit. Het stadje had in de 14de eeuw veel

aan Gaston Fébus te danken, werd in 1450 hoofdstad van de Béarn en beleefde in de 16de eeuw een bloeiperiode, voordat de godsdienstoorlogen grote verwoestingen in het gebied aanrichtten. Met de Béarn werd de stad aan het begin van de 17de eeuw bij Frankrijk gevoegd en Lodewijk XIII vestigde er een gerechtshof. Pau is nu hoofdstad van het departement.

Kasteel en musea

Het indrukwekkende slot (door architecten uit de tijd van Lodewijk Filips en Napoleon III té ingrijpend verbouwd) ligt aan de uiterste rand van een vooruitspringende rots. In de loop van de eeuwen is het kasteel meermalen veranderd, vooral door Gaston de Foix (15de eeuw), Henri d'Albret en Marguerite d' Angoulême (16de eeuw). In het kasteel bevinden zich het *Musée national*, het *Musée Henri IV* en

een oud *Musée Béarnais* (ambachten, geschiedenis, folklore en regionale kunst). *Bezienswaardig*: mooi 19de-eeuws meubilair, gobelins en wandtapijten uit Vlaanderen, een aan Hendrik IV gewijde verzameling afbeeldingen (het pantser van een schildpad dat als zijn wieg gediend zou hebben). In de buurt van het kasteel verheft zich de toren van een oude kerk, ingesloten in het grote Parlement van Navarra (18de eeuw).

Musée Bernadotte (Rue Tran): in dit huis (in de stijl van de Béarn) wordt de herinnering aan de in 1763 daar geboren Jean Baptiste Bernadotte levend gehouden. Hij was de latere maarschalk van Frankrijk en koning van Zweden.

Musée des Beaux Arts (Rue Mathieu-Lalanne): schilderijen met motieven uit de streek van Eugène Devéria (1865 in Pau gestorven), de heel mooie creatie van Degas *Bureau de coton à la Nouvelle-Orléans* (1873), werken van de 16de tot de 20ste eeuw; numismatiek.

Office de Tourisme

Place Royale, (Hôtel de Ville) - Tél. 05.59.27.27.08 - Télécopie : 05.59.27.03.21 - Ouvert du lundi au samedi de 9h à 18h, dimanche de 9h30 à 13h. En saison (juillet-août) ouvert tous les jours de 9h à 18h.

Email : omt@ville-pau.fr,

Internet: [Ville-Pau](http://ville-pau.fr)

Tarbes

Hoofdstad van Haut-Pyrénées

De handelsstad Tarbes is de voormalige hoofdstad van het graafschap Bigorre. De kathedraal, een oorspronkelijk romaanse, verbouwde kerk, beschikt over een bezienswaardige, 18de eeuwse inrichting.

Placide Massey, de oudirecteur van de Orangerie in Versailles, legde in de 19de eeuw een tuin aan, Jardin Massey, waarin een gotische kruisgang werd opgesteld. Zijn huis werd een museum: schilderijen, folklore; herinneringen aan de huzaren en de paardenfokkerij, Tarbes bezit beroemde stoeterijen.

Office de Tourisme:

3, Cours Gambetta , tél. 05.62.51.30.31, télécopie : 05.62.44.17.63, - Ouvert du lundi au samedi inclus de 9h à 12h30 et de 14h à 19h - Station Touristique - Ville fleurie 3 fleurs.

E-mail: accueil@tarbes.com,

Internet: <http://www.tarbes.com>

Dag 3: Pau – Lourdes maandag 26/06

LOURDES, de stad

Lourdes is gelegen in het departement Les Hautes Pyrénées. Op een hoogte tussen 386 en 420 meter, aan de voet van het machtige gebergte, de Pyreneeën. Karel De Grote trok meerdere keren naar Spanje, en moest hiervoor door de Pyreneeën, om te vechten tegen de Saracenen. Zo kwam hij ook in Lourdes terecht, er stond alleen een Romeinse vestiging op een 80 meter hoge rots en was oninneembaar.

Op een van zijn veldtochten was Karel de Grote verplicht deze aan te vallen. De troepen in de burcht stonden onder bevel van Prins Mirat. De bewoners van het kasteel werden uitgehongerd. Een bisschop bewaakte dat Mirat zich zou overgeven, maar niet aan Karel de Grote, wel aan de Notre-Dame du Puy. Mirat werd in de stad Puy gedoopt en noemde zich Lourdes. Zijn kasteel werd zo genoemd en later ook de stad die er zich rond vestigde. Ter herinnering wappert elk jaar één dag de vlag van Notre-Dame du Puy op het versterkt kasteel te Lourdes.

Lourdes heeft geen beroemd verleden, geen opwindende geschiedenis, geen befaamde bouwwerken. Het is pas bekend vanaf 1858, bij de eerste verschijningen. Het aantal inwoners in 1858 bedroeg ca. 5000, nu is dat om en bij de 20.000. Het is het grootste bedevaartsoord ter wereld met meer dan 300 hotels en per jaar vele miljoenen bedevaarders.

Het versterkt kasteel boven op de 80-meter hoge rots kan je bezoeken. Het bevat het Musée Pyrénées met veel informatie over de verkenning van dit gebergte. Je kan tot bij de ingang komen via een lift. Het huidige gebouw dateert van de 13de eeuw en werd daarna vele malen verbouwd en uitgebreid. In de 19de eeuw was het een staatsgevangenis. In 1920 werd dan een eerste maal het gebouw ingericht als museum.

In de stad zijn er talrijke musea die herinneringen oproepen aan het oude Lourdes maar die veelal een link leggen met de verschijningen.

Website Lourdes, heiligdommen: www.lourdes-france.org

Website toeristische dienst Lourdes: www.lourdes-infotourisme.com

BEZIENSWAARDIGHEDEN IN LOURDES

Maison Natale

Dit is de Molen van Boly. Bernadette werd hier geboren op 7 januari 1844. In 1854 moest de familie Soubirous dit huis verlaten omdat ze de huur niet meer konden betalen, ze verhuisden naar een goedkopere molen. In 1857 zijn ze dan moeten verhuizen naar het Cachot, omdat ze geen enkele huur meer konden betalen. Langs de straat tussen de twee gebouwen liep er vroeger een beek, nog gedeeltelijk te zien als je over de passerel loopt. De beek is nu overdekt. Slechts sedert het begin van de jaren '90 is dit gebouw gerestaureerd en in ere hersteld, het is nu in eigendom van de heiligdommen. Voorheen was het een souvenirwinkel.

Maison Paternelle

Dit is de molen van Lacado en werd in 1863 het ouderlijk huis van de familie Soubirous door bemiddeling van pastoor Peyramale, na een verblijf van zes jaar in het Cachot. Bernadette heeft hier evenwel nooit gewoond, zij verbleef in het klooster van Lourdes, in afwachting van haar vertrek naar Nevers. Hier nam Bernadette afscheid van haar ouders in 1866. Haar moeder stierf hier in 1866 en haar vader in 1871.

Het Cachot

Je treedt het huis binnen langs een kamer met zeer interessante relikwieën van Bernadette. Nadien komt je in de enige, nu goed bewaarde kamer van de Soubirous. Dit huis had gediend als gevangenis, maar was als gevangenis afgedankt omdat het te somber en te vochtig was. Nadien hadden er Spaanse dagloners onderdak gevonden. De

ouders sliepen rechts, het bed van Bernadette en haar zus Toinette stond links en de twee broertjes lagen op een matras op de grond voor de deur, overdag werd die matras opgerold. Verder stonden er een tafel en twee stoelen, een wasbak in de hoek bij het raam (dat niet kon geopend worden omwille van de mesthoop op de koer). In deze ruimte van 4.4 meter x 4 meter woonden deze 6 personen in de grootste armoede, van 1857 tot 1863. Van hieruit vertrok Bernadette om hout te sprokkelen aan de grot van Massabielle en zag ze de "dame in het wit".

Het versterkt kasteel

Het versterkt kasteel boven op de 80-meter hoge rots kan je bezoeken. Het bevat het Musée Pyrénées met veel informatie over de verkenning van dit gebergte. Je kan tot bij de ingang komen via een lift. Het huidige gebouw dateert van de 13de eeuw en werd daarna vele malen verbouwd en uitgebreid. In de 19de eeuw was het een staatsgevangenis. In 1920 werd dan een eerste maal het gebouw ingericht als museum.

In de stad zijn er talrijke musea die herinneringen oproepen aan het oude Lourdes maar die veelal een link leggen met de verschijningen:
--> Le musée Grevin (wassenbeeldmuseum)
--> Le musée de Lourdes (museum met decors)
--> Le Petit Lourdes (Lourdes in de tijd van de verschijningen in miniatuur).

Verder zijn er nog de Finiculaire Pic du Jer, toeristentreintje, cinemazaal en allerlei kleinere musea. Op het kerkhof van Lourdes ligt de familie Soubirous begraven (Bernadette ligt in Nevers). Meer informatie op de website van de toeristische dienst: www.lourdes-infotourisme.com

BEZIENSWAARDIGHEDEN IN DE OMGEVING VAN LOURDES

Bartrès

In dit kleine dorpje op een boogscheut van Lourdes heeft Bernadette tweemaal verbleven. Een eerste maal net na haar geboorte doordat haar moeder brandwonden aan haar borst had. Bernadette was toen 10 maanden oud en werd gevoed door de Arravants die een zontje

verloren hadden. Een tweede maal kwam ze naar hier in september 1857 omdat haar ouders niet genoeg te eten hadden. Op 21 januari 1858 keerde ze dan terug naar huis, waarna de verschijningen begonnen.

Je kan in Bartrès het huis Burg bezoeken: dit is een gereconstrueerd huis van de woning waar de Arravants Bernadette hebben opgevoed. Naast een kleine ruimte die je kan bezoeken is het een grote souvenirwinkel. De kerk waar Bernadette haar catechismus begon te leren kan je eveneens bezoeken, als er geen erediensten zijn.

Wie graag een beetje wandelt kan in de heuvels in de omgeving een hut zien waar ze met haar schapen schuilde. Op één van de toegangswegen naar Bartrès zal je een kapel zien, daar ga je dan het pad naar boven (ongeveer 8 minuten stappen).

Grottes de Bétherram

Dit is een populaire uitstap voor de bedevaarders in Lourdes. Het is niet veraf van deze stad en is daardoor dan ook plaats voor massatoerisme. De grotten bestaan uit vijf verdiepingen, waarvan alleen de bovenste en de onderste kunnen bezocht worden. Het bezoek duurt ongeveer 1.5 uur. De onderste grotten worden bezocht per boot en tenslotte kom je buiten met een treintje.

Website: www.grottes-de-betherram.com

Dag 4: Lourdes– Pamiers - Mirepoix dinsdag 27/06

PAMIERS. Met zijn 13.000 inwoners is het de grootste stad van de Ariège, tevens bisschopszetel. Maar het is niet de hoofdstad, die eer werd vorige eeuw toegekend aan Foix, tot grote consternatie van Pamiers.

Pamiers ligt in een bocht van de Ariège en wordt omsloten door kanalen. Water is overal tegenwoordig in de stad, niet in het minst door een aantal fontein. Het is een belangrijk centrum voor handel en industrie maar toch vooral in trek als winkelstad met het grootste winkelcentrum uit de Ariège (al moet je je daar nu ook weer niet te veel van voorstellen).

Pamiers was in de kathaarse tijd een belangrijke plaats maar veel schiet daar niet meer van over, daarvoor hebben de godsdienstoorlogen gezorgd. De stad was in de 16de eeuw in handen van de protestanten die kerken en kloosters vernietigden. De torens lieten ze staan omdat die bruikbaar waren als uitkijkpost.

Eigenlijk heette de stad oorspronkelijk "Frédélas" en was ze in handen van de Saint-Antonin abdij. Dat was dan weer niet naar de zin van graaf Roger II van Foix en na heel wat gehakketak werd een soort coseigneurschap afgesproken.

Als symbool van zijn aanwezigheid in de stad bouwde graaf Roger op de heuvel die ook nu nog "Castella" heet, een burcht die "Castrum Apamiae" werd genoemd. De naam

"Appamée", die later zal verbasterd worden tot "Pamiers" was dus oorspronkelijk enkel de naam van de burcht. Ook die burcht is inmiddels verdwenen.

Wat is er dan nog wel over uit de kathaarse tijd? De iets buiten de stad (aan de overkant van de Ariège) gelegen abdij van Cailloup en de (romaanse) portalen van de St.-Antoninkathedraal en van de Notre-Dame du Campkerk, daar zal je het mee moeten stellen. Je kan een wandeling maken naar de Castella, de burcht is verdwenen maar je hebt er wel een mooi uitzicht richting Pyreneeën.

In **Rieucros** gaan we eventjes rechtsaf richting **VALS**, een onooglijk dorpje (50 inwoners) maar met een unieke rotskerk (volg de wegwijzers "**Eglise rupestre de Vals**").

Het kerkje staat aan de noordkant van het dorpsplein maar je kan er moeilijk naastkijken, er zijn maar enkele straatjes. Het is één van de oudste kerkjes van Frankrijk en bestaat eigenlijk uit drie boven mekaar gebouwde heiligdommen. Op de drie foto's hieronder zie je de verschillende niveau's.

Je gaat binnen via een trap door een bres in de rots en komt zo in de crypte waar een eerste heiligdom uit de karolingische tijd (11de eeuw) op aansluit. Dit gedeelte is versierd met prachtige fresco's uit de 12de eeuw, gemaakt door kunstenaars uit de Catalaanse school. Via een trap kom je in het bovenste (romaanse) gedeelte van de kerk. Langs een deurtje kan je buiten op het dak aan de voet van de klokkentoren-donjon.

MIREPOIX, "la Médiévale" ("de middeleeuwse").

De stad zelf speelde niet zo'n erg belangrijke rol tijdens de kruistocht, in 1209 nam Simon de Montfort ze in zonder bloedvergieten. Hij schonk ze vervolgens aan Guy de Lévis en zijn nakomelingen die zich, na aanhechting aan het Franse koninkrijk, definitief in de streek vestigden.

Ook nu is de familie Lévis-Mirepoix er na al die eeuwen nog steeds vertegenwoordigd.

Mirepoix werd, net als Fanjeaux, bestuurd door een aantal "coseigneurs" (in Mirepoix waren dat er liefst 35!) en telde flink wat parfaits en kathaarse gelovigen onder zijn inwoners. Er zijn aanwijzingen dat er in 1206 een belangrijk kathaars concilie werd gehouden.

Met de heren van Mirepoix zouden de kruisvaarders trouwens meer problemen hebben dan met de stad zelf. Zij schaarden zich met veel inzet achter het occitaanse verzet. Onder hen Raymond de Péreille en Pierre-Roger de Mirepoix, de latere "coseigneurs" van Montségur.

En wat blijft er over van het kathaarse Mirepoix? Niets! En niet alleen dat, de stad is zelfs verhuisd!. Het oorspronkelijke Mirepoix lag op rechteroever van de Hers maar werd, samen met Chalabre, verwoest door de dijkbreuk van het meer van Puivert in 1279.

Onder impuls van de familie Lévis werd de stad snel heropgebouwd op de linkeroever in de voor die tijd typische bastidestijl: een soort dambordpatroon rond een centrale marktplaats. Die bastidevorm vind je vandaag nog terug in het stratenplan. De omwalling is verdwenen, één poort van de oorspronkelijke vier staat er nog (de "Porte d'Aval").

Maar dé verrassing van Mirepoix ligt helemaal in het midden. Op het marktplein (112 x 55m) herleven de middeleeuwen.

Het plein is volledig omgeven door oude huizen in vakwerk met op de begane grond houten galerijen ("les couverts") uit de 14e eeuw. Er lijkt geen enkel huis volkomen recht te staan.

Zeer mooi zijn het stadhuis en het "Maison des Consuls" waarvan de houten balken schitterend zijn bewerkt. Maar het is toch vooral het totaalbeeld dat het hem doet.

Het Maison des Consuls is nu een hotel waar je "in stijl" kan logeren. Vooraf reserveren is dan wel aangewezen.

Onder de galerijen vind je terrasjes, restaurants, leuke winkeltjes en op het plein is in de zomer altijd wel iets te doen: concerten, internationaal marionettenfestival, ambachtelijke markt, middeleeuwse dagen, enz...

Achter de overdekte markthal staat de voormalige kathedraal Saint-Maurice. "Voormalig", want Mirepoix is al lang geen bisschopszetel meer. De eerste steen werd gelegd in 1298 door Jean de Lévis en Constance de Foix, maar er werd tot in de 19de eeuw aan verder gebouwd.

Met 22m (48m lang en 24m hoog) heeft deze gotische kerk het breedste schip van Frankrijk (er zijn geen zijbeuken). In Europa is alleen de kathedraal van Girona (Catalonië) nog breder, echt indrukwekkend.

Lastours

Lastours is de verzamelnaam voor 4 kastelen: Cabaret, Tour Régine, Fleur d'Espine en Quertinheux.

In de 12de eeuw vormden deze kastelen tezamen de vesting Cabaret, waarvan de kasteelheer Pierre Roger de Cabaret vol voor de Katharen beschermde en voor hen vocht. In 1210 lukte het Simon de Montfort, die de kruistochten tegen de Katharen leidde, niet om Cabaret in te nemen.

De Katharen die uit de andere, inmiddels ingenomen vestingen waren gevluht, trokken massaal naar Cabaret, die sterk genoeg bleek om de aanvallen af te slaan. In 1211 moest Pierre Roger de Cabaret zich echter aan Simon de Montfort overgeven.

De Katharen die de brandstapel waren ontvlucht, trokken vervolgens o.a. naar

Montségur.

Anderen trokken o.a. naar Quéribus of de Montagne Noire en hielden zich schuil in de ondoordringbare bossen.

Volgens verschillende legenden zouden de Katharen (die zichzelf goede christenen noemden) beschikken over een schat, heilige relikwieën en geheime kennis, die men op diverse plaatsen zou hebben verborgen.

Mazamet

Maison des Mémoires de Mazamet

Nouveauté de l'année 2006 : suite aux nombreuses demandes des visiteurs, la Maison des Mémoires de Mazamet vous propose cette année de participer à des visites guidées de l'exposition "*Mémoire du Catharisme*":

A partir du **2 mai et jusqu'au 30 septembre, du lundi au vendredi à 10 h 30 et 14 h 30**, vous pourrez suivre nos guides sur les traces des cathares....**TARIFS** : Adulte: 4 €

μ

Fanjeaux is ons volgend doel. Daarvoor nemen we in Mirepoix de D119 die ons na 23 km in **PROUILLE** brengt.

Deze plaats, aan de voet van de heuvel waarop Fanjeaux ligt, is de bakermat van de dominicanerorde. Hier stichtte Dominique de eerste religieuze gemeenschap voor bekeerde kathaarse meisjes en vrouwen. Het klooster dat er nu staat is 19e eeuws en heeft, op een muurtje na, niets meer met de middeleeuwen te maken.

Verder naar FANJEAUX dus. De D802 kronkelt de heuvel op tot in het centrum van het dorp. Wat hier vooral opvalt is het enorme panorama over de Lauragais. In deze streek, met als hoofdplaats Castelnau-dary, kenden de katharen het meeste succes.

Fanjeaux, dat voortkomt uit de Romeinse nederzetting "Fanum Jovis", is vandaag een wat slaperig dorp maar in de 13de eeuw was het een belangrijke versterkte plaats op de strategische route tussen Carcassonne en Toulouse.

Monfort slaagde er vrij snel in Fanjeaux onder controle te krijgen. De stad was door zijn bewoners verlaten en een poging van de graaf van Foix om ze terug te veroveren mislukte. De eens zo belangrijke kathaarse plaats, waar bisschop Guilhabert de Castres verbleef, werd één van Montfort's militaire steunpunten. Dominique, die van hem de oude zadelmakerij van de burcht als woonst kreeg, was hier negen jaar pastoor.

Het zal dan ook niemand verbazen dat je niet naast de dominicanen kan kijken. In en rond Fanjeaux zijn er verschiklende gemeenschappen gevestigd. De burcht is verdwenen maar de plaats waar Dominique zou verbleven hebben kan je nog bezoeken in het straatje rechts van de kerk. De dominicanen zullen je graag binnenlaten maar verwacht er vooral niet te veel van. Behalve, zo zegt men, enkele balken en een stukje van de haard is er niets meer dat aan de tijd van Dominique herinnert. In het winkeltje vind je, naast de obligate heiligenlevens, ook de interessante reeks "Cahiers de Fanjeaux" die van hieruit gedirigeerd wordt.

In het mooie 12de eeuws kerkje kan je de balk van het "mirakel van Fanjeaux" gaan bekijken. Bij een debat tussen katharen en katholieken werd besloten de "vuurproef" toe te passen.

De documenten van beide partijen werden in het vuur geworpen waarbij de kathaarse onmiddellijk vuur vatten en de katholieke "tot driemaal toe" uit het vuur tegen de zoldering vlogen, daarbij een brandplek achterlatend op een balk. Deze balk kan je hier in al zijn glorie gaan bewonderen. Al lijkt het er op dat het "mirakel van Fanjeaux" niet hier maar in het nabijgelegen Montréal heeft plaatsgevonden.

Naast het dominicanerklooster en de markthal is hier verder niet zoveel meer te zien, al is er natuurlijk wel het panorama.

Loop even naar de "Seignadou" (wegwijzers). Het uitzicht over de vlakte van de Lauragais gaat tot aan de Montagne Noire. Op deze plaats zou Dominique een vuurbal ter hoogte van Prouille gezien hebben, een aanwijzing dat hij daar een klooster moest stichten.

Dag 6: Mirepoix– Puivert – Montségur- Foix - Mirepoix donderdag 29/06

Zeer snel duikt nu het silhouet op van de burcht van **PUIVERT**. We zijn hier in de **Quercorb**, een kleine streek tussen de valleien van Aude en Ariège. Het "**Château Cathare de Puivert**", zoals het hier genoemd wordt, is een buitenbeentje tussen de kathaarse burchten. Mooi symmetrisch gebouwd heeft het niet dat ongenaakbare van de andere forten. Bovendien is Puivert vrij makkelijk te bereiken, hier geen inspannende klimpartij. Alhoewel de parking iets lager ligt zou je zelfs met de wagen tot aan de ingang kunnen rijden...

De burcht is in privébezit en nogal in trek bij filmregisseurs, je loopt dus een (klein) risico dat je niet binnen mag. Maar rij er alleszins niet voorbij, een bezoek loont absoluut de moeite.

De eerste sporen van Puivert duiken op rond 1170.

Als de kruistocht tegen de katharen losbarst in 1209 is Gailhard de Congost kasteelheer.

Zijn familie heeft haar sympathie voor de katharen nooit onder stoelen of banken gestoken. Gailhard's broer, Bernard, is gehuwd met Alpaïs, de zus van Raymond de Péreille, heer van Montségur.

In 1209 wordt de burcht ingenomen door de troepen van Simon de Montfort na een belegering die slechts drie dagen duurt.

Lambert de Thury wordt de eerste "Franse" kasteelheer, later wordt hij opgevolgd door Pons de Bruyères (de familie de Bruyères zal de opdracht geven voor de bouw van het huidige kasteel).

Tijdens de occitaanse "reconquista", in de jaren 1220, wordt de burcht heroverd door Loup de Foix (zoon van de graaf van Foix) en opnieuw overgedragen aan de familie Congost. Het is maar tijdelijk. We vinden Gailhard en Bernard de Congost terug bij de laatste verdedigers van Montségur...

In latere eeuwen komt het kasteel nog in handen van belangrijke families als de Voisin en de Joyeuse (in 1680 wordt de heerlijkheid zelfs "bevorderd" tot markiezaat) maar na de Franse Revolutie wordt Puivert definitief

verlaten.

De indruk die overheerst als je voor de burcht staat is: dit is niet echt, dit is theater! Zo stelde je je als kind een middeleeuwse burcht voor. Het is dan ook niet toevallig dat Puivert dikwijls wordt uitgekozen voor filmopnamen of theatervoorstellingen. En dat heeft zo zijn voordelen. De toegangsbrug en het valhekken in de massieve poorttoren zijn niet authentiek maar werden gereconstrueerd voor Bertrand Tavernier die hier "La Passion Béatrice" draaide.

Eens binnen sta je op een immense binnenkoer van 80 op 30 meter waar je zo een riddertornooi kan voorstellen. Dit gedeelte dateert uit het begin van de 14de eeuw, honderd jaar na de kruistocht tegen de katharen. Resten van de oude burcht (van voor de 13de eeuw) vind je achter de massieve donjon. Deze "woontoren" van 15 op 15 meter en 32 meter hoog vormt de attractiepool van Puivert. Boven de toegangspoort zie je de wapens van Thomas de Bruyères en Isabelle de Melun (zij huwden in 1310).

In de zeer goed bewaarde donjon zijn er vier verdiepingen met elk één zaal. Vooral de twee bovenste zijn de moeite waard. Op het derde niveau vind je de kapel (met een prachtige doopvont) en op het hoogste niveau de beroemde "salle des musiciens" (zaal van de muzikanten) met acht sculpturen van muzikanten met hun muziekinstrument.

Mede door deze zaal is de legende ontstaan dat Puivert in de 12de eeuw een belangrijke rendez-vousplaats was voor troubadours, dat het veel meer een "minnehof" was dan een militaire vesting.

Legende, want ondertussen is gebleken dat die verhalen eigenlijk over een Catalaans kasteel gaan dat dezelfde naam droeg...

Nog een verdieping hoger sta je op het dak van de donjon waar je van een prachtig uitzicht over de Quercorb kan genieten. Je ziet het dorp Puivert liggen met een meertje en een klein vliegveld in een komvormig dal. In dat dal bevond zich in de middeleeuwen een uitgetrekt meer. Maar in 1272 brak, om een onbekende reden, de natuurlijke dam en stroomde het meer leeg, daarbij belangrijke plaatsen als Chalabre en Mirepoix (op meer dan 20 kilometer daar vandaan!) verwoestend.

In het dorp is er een klein maar interessant streekmuseum gevestigd waar je o.a. reconstructies kan bekijken van de muziekinstrumenten uit de "salle des musiciens".

UIVERT, DE FILMSTER

Sedert jaren is Puivert zeer in trek bij filmmakers. De mooie ligging en de gemakkelijke bereikbaarheid zullen daar zeker niet vreemd aan zijn.

Bij die regisseurs zijn er niet van de minste. Bertrand Tavernier draaide hier zijn "La passion Béatrice" (naar het boek van Michel Peyramaure), een prachtige maar ook harde en zelfs shockerende film die zich afspeelt in de 14de eeuw en een rauw (maar misschien wel waarheidsgetrouw) beeld schetst van de middeleeuwse samenleving.

Bij de Césaruitreikingen in 1988 waren er verdiende bekroningen voor actrice Julie Delpy maar ook voor het scenario én het decor. Terecht, want de burcht komt weer tot leven in deze film. De brug bij de ingang en het houten valhekken zijn daar trouwens nog overblijfselen van.

Ook Roman Polanski was onder de indruk van Puivert en draaide er de slotscenes van "The Ninth Gate", een thriller met Johnny Depp naar het boek "El Club Dumas" van de Spaanse auteur Arturo Pérez-Reverte. (Nederlandse vertaling "De Club Dumas" bij uitgeverij Anthos.

In het centrum van **BÉLESTA** gaan we linksaf, richting "Fougax et Barrineuf" en "Château de Montségur" (wegwijzers) want we zijn nu vlakbij de belangrijkste van de kathaarse burchten.

Montségur... het is een magische naam geworden tot ver buiten de Franse grenzen. Wie zich aan de katharen interesseert heeft een bezoek aan deze citadel zeker op zijn programma staan. Maar ook voor de toerist zonder historische interesse is Montségur eigenlijk een must. De plek is van zo'n verbijsterende woeste schoonheid dat je er hoe dan ook stil van wordt.

Wil je iets van de mysterieuze sfeer meepikken, lees dan de roman van Valère Depauw, "[Op weg naar Montségur](#)".

Waarom is deze, eerder kleine burcht zo belangrijk geweest voor de katharen?

Omdat het de laatste vesting was waar de ketters zich konden ophouden? Nee, dat was Quéribus in de Corbières die pas viel in 1255, 11 jaar na Montségur. Toch is Montségur de belangrijkste van wat men de "kathaarse burchten" is gaan noemen.

Gedurende lange jaren was hier het geestelijk centrum van de religie gevestigd. In het begin van de dertiende eeuw werd Montségur door Raymond de Péreille heropgebouwd op uitdrukkelijke vraag van de kathaarse geestelijkheid.

Daar ligt precies het verschil met de andere burchten. Montségur was niet de belangrijkste van de "kathaarse burchten", het was de enige. Bij de anderen ging het veelal om heren met uitgesproken kathaarse sympathieën die onderdak en bescherming boden aan de ketters. Alleen Montségur was een échte kathaarse burcht.

Daarvoor was de ligging uitstekend gekozen. De burcht is vanop kilometers afstand zichtbaar, een baken voor pelgrims en een hart onder de riem voor de verdrukte gelovigen tijdens de moeilijke jaren. En kwam men van zover dat de burcht zelf niet te zien was, dan deed de ten zuiden ervan liggende bergketen van St.-Barthelémy (2.468 m), waarvan Montségur een uitloper is, dienst als baken.

Bovendien gold de plaats als onneembaar. Nu zijn er wel meer steden en vestingen die als onneembaar golden binnen de kortste keren gevallen. Maar het feit dat Montségur is kunnen blijven functioneren tot 1244, terwijl het dan al dertig jaar midden in vijandelijk gebied lag (door Simon de Montfort toegewezen aan Guy de Lévis) is toch wel veelzeggend...

Hoe kom je bij Montségur?

Wel, je kan natuurlijk te voet gaan. Er loopt een schitterende route vanuit Port-la-Nouvelle aan de kust, dwars door de Corbières, tot aan Montségur. "Le Sentier Cathare" bestaat uit 10 etappes van 15 à 20 km. Mits toevoeging van nog twee etappes is het eindpunt Foix.

Meer informatie vind je op de site: cathares.org/le-sentier-cathare.html.

Met de wagen zijn er twee mogelijkheden om naar Montségur te rijden. Er is de weg vanuit de Ariègevallei (je komt dan uit de richting Foix of Tarascon-sur-Ariège), via Roquefixade over Villeneuve d'Olmes en Montferrier. Dit is de oudste toegangsweg. Na Montferrier (met een interessant streekmuseum) rij je over de Col du Tremblement, met een schitterend uitzicht op de "pog", en de Col de Montségur en kom je zo aan de toegangsweg naar de burcht. Er is ruime parkeergelegenheid.

Kom je uit de Audevallei, dan volg je vanaf Quillan de D117, richting Foix. Het is een mooie weg die na Quillan snel stijgt en over enkele cols naar Puivert voert, een burcht die in 1210, na een beleg van slechts drie dagen, door Simon de Montfort werd ingenomen.

Je blijft de D117 volgen tot Bélesta, waar je de richting "Fougax et Barrineuf" neemt. Vóór dit tweelingdorp passeer je de "Fontaine de Fontestorbes", de "gekke bron", een vreemd natuurverschijnsel. Vanaf half juli tot eind november, d.w.z. als het waterdebiet lager wordt dan 1.040 liter/seconde, vloeit de bron met regelmatige tussenpozen van ca. 1 uur.

Het water stijgt gedurende een kwartier, de bron vloeit 6 minuten en het water zakt dan weer 35 minuten.

In Fougax zie je ook een wijwijzer die naar de "Gorges de la Frau" leidt.

Dit stukje woeste ongerepte natuur is een echte aanrader, als je er een paar uurtjes kan voor uittrekken. Vanaf nu ga je met tussenpozen mooie uitzichten op de burcht krijgen tot je de "Gorges du Lasset" induikt. Met enkele scherpe bochten brengt de snel stijgende weg je uiteindelijk bij het dorp Montségur.

Van dit dorp was in de middeleeuwen nog geen sprake. Pas vanaf het begin van de achttiende eeuw vindt men in de archieven sporen terug van een "village de Montségur".

Het is een mooi landelijk Pyreneeëndorp, en ondanks het fel toegenomen toeristenverkeer stellen de bewoners alles in het werk om dat zo te houden. Je mag er met de wagen niet in (tenzij je er logeert) maar buiten het dorp is voor parkeergelegenheid gezorgd.

Er zijn enkele terrasjes, een paar hotelletjes (waarvan "Costes" het gezelligste is), wat kunstambachtwinkeltjes en enkele boekhandels ("Le Gaulois" en zeker "L'Occitadelle", tevens kunstgallerij en restaurant).

Kortom, het is de ideale plaats om even te verpozen voor of na de klim naar de burcht.

Niet ver van het (torenloos) kerkje vind je het gemeentehuis met een klein, maar zeer interessant museum. De belangrijkste vondsten van de archeologische opgravingen werden hier samengebracht.

Er zijn werktuigen te zien, aardewerk, enkele skeletten, projectielen van werptoestellen, reconstructies van de burcht, enz

Bezoek aan de burcht

Voor de burcht zelf moet je nog wat bergop rijden, richting Montferrier, je komt dan bij de toegangsweg. Ook hier is er ruime parkeergelegenheid. Als je nog niet over een toegangsbiljet van het museum beschikt, zoek dan niet naar een loket. Halverwege de klim kom je dat tegen.

Je hebt voor het vertrek een mooi uitzicht op de rots en je kan je een goed idee vormen van wat je te wachten staat: een steile klim over een slecht pad. Wees dus voorzichtig en wijk niet af van het pad. Hoewel de burcht op 1.215 m hoogte ligt, moet je vanaf de weg, waar je de wagen hebt achtergelaten, slechts zo'n 150 m overbruggen, als dat een troost kan zijn.

Aanvankelijk loopt het pad, tamelijk vlak, tussen weiden. Hier situeert zich het "Camp das Cramatch" (het "veld der verbranden"). Men vermoedt dat hier op die

verschrikkelijke 16 maart 1244 de brandstapel werd opgericht waar meer dan 200 parfaits de dood vonden (al is de plaats helemaal niet zeker). Ter herdenking werd door de "Société du Souvenir et des Etudes Cathares" een monument opgericht, iets hoger op het pad. Het is een eenvoudige steen met de vermelding: "*Als Cathars, als martirs del pur amor crestian - 16 mars 1244*" ("Aan de katharen, aan de martelaars van de zuivere christelijke liefde - 16 maart 1244").

Vanaf dit monument begint de eigenlijke klim naar boven. Het pad volgt in grote lijnen de oorspronkelijke middeleeuwse toegangsweg. Deze (zuid-westelijke) zijde is immers, geloof het of niet, de minst steile van de bergkam. Hou dit goed voor ogen want als je deze weg al moeilijk vind, begin dan alstublieft niet te experimenteren met de andere, hoe gemakkelijk die ook mogen lijken. Die zijn enkel geschikt voor ervaren bergwandelaars, en sommige zelfs voor regelrechte bergbeklimmers en alpinisten.

Aanvankelijk loop je nog over een aardeweg maar later krijg je de ruwe rots onder de voeten. Hoewel het een natuurlijk pad lijkt, is dat toch niet helemaal zo. Als je goed kijkt zie je dat eraan gewerkt werd. Op sommige plaatsen werden treden uitgehakt in de rots, op andere werden ondersteuningsmuurtjes gebouwd. Veel heeft te maken met het

feit dat men met paarden de vesting moest kunnen bereiken want, hoe ongelooflijk het ook klinkt, er waren paarden op Montségur!

Onderweg (bijna boven) is er een gedenkplaat aangebracht voor de schrijver Maurice Magre, die enkele boeken aan Montségur wijdde.

Vlakbij en helemaal door het struikgewas overwoekerd, liggen de restanten van een vierkant bouwwerkje, een uitkijkpost of een vooruitgeschoven verdedigingspost. Wanneer je eindelijk, uithijgend, boven komt moet je nog een paar stevige houten trappen op alvorens je de burcht kan betreden. Dat is de "schuld" van de archeologen die hier de laatste jaren flink te keer zijn gegaan. Twintig jaar geleden lag de drempel maar 1 meter boven de begane grond.

Door de toegangspoort kom je op de binnenplaats. Die meet, grof geschat, zo'n 50 m op 10 m. De afmetingen zijn erg ongelijk en de bodem is oneffen, die werd bij de bouw niet "geëgaliseerd". Binnen deze ruimte stonden gebouwen van meerdere verdiepingen tegen de muren aangebouwd. Hun grondvesten zijn nog te zien en in de muren zijn de gaten zichtbaar waar de balken in pasten die vloeren en dak droegen. Tussen deze gebouwen lag de eigenlijke binnenkoer die ten hoogste een honderdtal vierkante meter groot kan geweest zijn.

Drie (gevaarlijke) trappen geven toegang tot de rondgang. Was die voorzien van kantelen? Er schiet alleszins niets van over, maar een aantal stenen van de burcht zal wel, zoals dat gewoonlijk ging, gebruikt zijn bij de bouw van het dorp.

Via de meest oostelijke van deze trappen kom je boven op de oostelijke muur. En meteen valt je de dikte op: ca. 4 meter. Evenwijdige groeven waar balken in pasten, wijzen uit dat deze muur een houten, overlopend platform droeg (ook aan de buitenzijde van de burcht kan je verankeringsgaten in de muur zien).

Recht daar tegenover ligt de donjon. Die is vanaf de binnenplaats niet toegankelijk, waarschijnlijk kon men via de rondgang langs een houten constructie de bovenzaal bereiken door de deur die nog steeds zichtbaar is.

De bovenzaal heeft vier vensters (waarschijnlijk nog een vijfde in de verwoeste westkant) en een haard. Via een (verdwenen) wenteltrap bereikte men de benedenverdieping die in twee verdeeld was zoals je nog steeds kan zien. Eén deel was een watertank die het regenwater van terrassen en daken opving, het tweede gedeelte was een gewelfde zaal met vijf smalle vensters.

Dat is wat nog rest van Montségur.

Maar is dit nu echt de kathaarse burcht? Het bolwerk dat 10 maanden stand hield tegen het Franse leger?

Wel, nee...

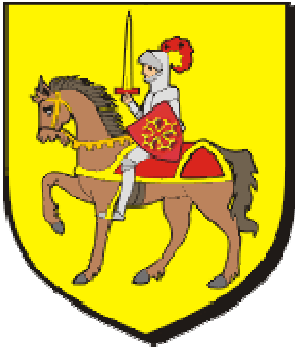
Volgens de voorschriften van de Inquisitie werden ketterse woningen met de grond gelijk gemaakt en dat was hier niet anders. Wat je hier ziet zijn de overblijfselen van een garnizoensplaats, gebouwd door de heren de Lévis, in opdracht van de Franse koning, aan het einde van de 13de of begin van de 14de eeuw...

Wil je nog échte overblijfselen van de kathaarse nederzetting zien, loop dan door de noordelijke poort de burcht terug uit en ga linksaf. Daar zie je nog de kunstmatig aangelegde terrassen waar houten woningen op stonden.

In dit "kathaars dorp" hebben archeologen een groot aantal voorwerpen gevonden die je in het museum kan zien.

Dat zijn de resten van het "echte" Montségur!

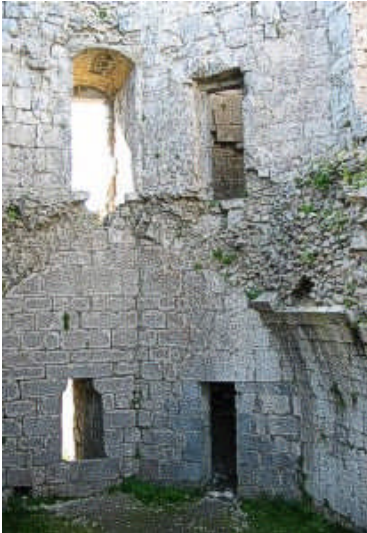
De geschiedenis

Op 30 april 1244 legt Raymond de Péreille volgende verklaring af voor inquisiteur Ferrer: "Op verzoek van Raymond de Mirepoix, Raymond Blasco en andere ketters, heb ik meer dan veertig jaar geleden het castrum van Montségur, dat tot een ruïne was vervallen, heropgebouwd."

Uit deze korte verklaring onthouden we twee interessante feiten: Montségur bestond reeds in het begin van de 13de eeuw, maar was tot een ruïne vervallen, en vooral: de plaats werd heropgebouwd op uitdrukkelijk verzoek van de katharen. De twee genoemde parfaits opereerden vanuit Mirepoix.

De heer van de plaats, Raymond de Péreille heeft zijn eigen castrum, zoals ook uit zijn naam blijkt, in Péreille, 8 km van Montségur. Hij is tevens coseigneur van Lavelanet en een man van aanzien in het Pays d'Olmes zoals de streek daar wordt genoemd. Hij komt uit een kathaars milieu met nogal wat parfaits in de familie. Zijn broer, Arnaud-Roger, is coseigneur van Mirepoix.

Maar wat zijn de katharen van plan met Montségur? Op het ogenblik van hun verzoek lopen ze nog geen enkel gevaar. De kruistocht zal pas van start gaan in 1209.

Dat is allemaal waar natuurlijk maar toch wordt de dreiging van een gewapend ingrijpen stilaan reëel. De kerk is steeds nadrukkelijker aanwezig in de streek. Pauselijk legaat Pierre de Castelnau heeft het gezelschap gekregen van de fanatieke abt Arnaud-Amaury en ook Dominique de Guzman is aan zijn bekeringsronde begonnen. De paus heeft voor vrede gezorgd tussen Frankrijk en Engeland, zodat de koning zich met het zuiden kan gaan bezighouden.

De koning zal dat weigeren maar dat kunnen de katharen niet op voorhand weten. Volgens sommige bronnen heeft omstreeks 1206 in Mirepoix een belangrijke kathaarse bijeenkomst plaats en het is niet uitgesloten dat daar het besluit is genomen een veilige uitwijkplaats te zoeken, moest het gevaar toenemen.

In 1209 is het zover. De kruistocht raast door het land en de kathaarse parfaits van Mirepoix en Fanjeaux vluchten naar Montségur. Daar heeft Raymond de Péreille ondertussen de nederzetting heropgebouwd en is er, samen met zijn familie, ook gaan wonen.

Hoe ziet Montségur er dan uit? Moeilijk te zeggen. Ongetwijfeld is het een versterkte nederzetting, gebouwd rond de woning (een donjon of een kleine burcht) van de familie Péreille. Het blijft op de eerste plaats een schuiloord, er is nog geen sprake van er het "geestelijk hoofdkwartier" van de religie van te maken, dat komt pas veel later.

Het ontoegankelijke Pays d'Olmes wordt aanvankelijk door de kruistocht genegeerd: die komt de eerste jaren niet dichterbij Mirepoix. Pas in 1212 zal Guy de Montfort, op weg naar het graafschap Foix, Lavelanet innemen. De kruisvaarders zijn nu vlak in de buurt...

Vanop het marktplein van Lavelanet is Montségur duidelijk zichtbaar, de burcht ligt op slechts 3 uur te voet. Toch gebeurt ook nu... niets!

1226. De strijd lijkt voorbij, Raymond VII van Toulouse heeft het grootste deel van zijn gebieden heroverd. De katharen kunnen weer veilig door het land trekken en verlaten Montségur. Maar de tegenstanders geven het niet op. In Rome wordt de Inquisitie opgericht.

Dan grijpt de Franse koning in...

In 1232 ontvangt Raymond de Péreille opnieuw een verzoek van de kathaarse geestelijkheid. Ditmaal komt het van de hoogste instanties: Guilhabert de Castres, de kathaarse bisschop van Toulouse, vraagt niet meer of minder dan van Montségur de hoofdzetel te mogen maken van de kathaarse kerk. Raymond de Péreille twijfelt. Hij weet dat hij met deze beslissing een enorm risico neemt nu niet alleen Rome maar ook de Franse koning betrokken partij is. Uiteindelijk geeft hij toe.

Hij beseft dat er een degelijke militaire verdediging zal moeten uitgebouwd worden en haalt daarvoor een "specialist" naar Montségur: zijn neef Pierre-Roger de Mirepoix. Dat is een "faidit" (= een ridder wiens bezittingen door de kruisvaarders zijn geconfisceerd) met heel wat krijgserfaring. Gedurende de komende 10 jaar zal hij het militaire bevel voeren, als enige verantwoordelijk voor verdediging en bevoorrading. Door zijn huwelijk met Philippa, dochter van Raymond de Péreille, wordt hij tevens coseigneur.

Montségur wordt ondertussen voortdurend versterkt. Uit getuigenverlagen en de resultaten van archeologisch onderzoek kunnen we ons min of meer een beeld vormen van de vesting.

Op het hoogste punt van de "pog" staat de eigenlijke nederzetting, gegroepeerd rond de versterkte "donjon" van Raymond de Péreille. Er omheen een netwerk van smalle straatjes en steegjes met woningen, de meesten in hout. Een aantal terrassen zijn daarvoor speciaal aangelegd en verstevigd (nu nog te zien).

Twee verdedigingsmuren blokkeren de doorgang via de zuidelijke toegangsweg. Er zijn ook twee vooruitgeschoven verdedigingsposten, één aan de zuidkant en één aan de noord-oostkant, de kant van de bergkam.

Aan het uiteinde van die bergkam, 350 meter lager dan de burcht, ligt de "Roc de la Tour" met een versterkte uitkijkpost om de weg door de Gorges du Lasset (vanuit Bélesta) in de gaten te houden.

Onder de stevige leiding van Pierre-Roger de Mirepoix zal de vesting meer dan 10 jaar vrijwel ongestoord standhouden. Slechts éénmaal dreigt er een beetje gevaar. In 1233 wordt Montségur enkele dagen belegerd door... de graaf van Toulouse. Die wil daarmee zijn goede wil tegenover de katholieke kerk benadrukken. Bij die gelegenheid wordt Jean Cambiaire, op dat moment de hoogste aanwezige kathaarse dignitaris, aangehouden, meegevoerd en, volgens sommige bronnen, op de brandstapel gebracht. Maar aangezien hij enkele jaren later nog springlevend is, zal het zo'n vaart wel niet gelopen zijn. Een stukje theater van Raymond VII van Toulouse, meer niet.

Het zal duren tot 1242 voor de situatie echt gevaarlijk wordt.

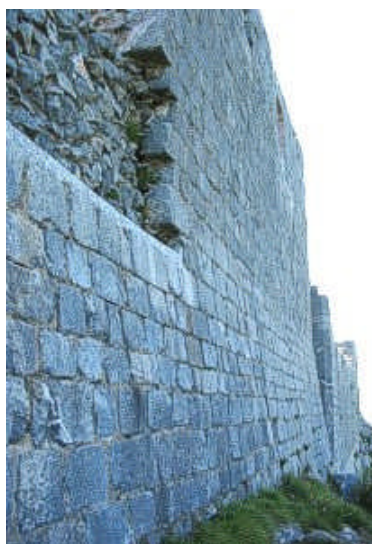
Op 27 mei worden in Avignonet, in de buurt van Toulouse, twee inquisiteurs en hun gevolg vermoord door een gewapend commando. Dat commando is afkomstig uit Montségur en staat onder de persoonlijke leiding van Pierre-Roger de Mirepoix.

De actie is onderdeel van een plan van Raymond VII om met een aantal bondgenoten, waaronder de Engelse koning, een nieuwe opstand te ontketenen. Het plan mislukt en meteen is het lot van Montségur bezegeld. Kroon en kerk kunnen zich nu niet meer veroorloven het "addersnest" in het Pays d'Olmes nog langer zijn gang te laten gaan. Op een concilie in Narbonne wordt beslist voor één en voor altijd met het "ketterse hoofdkwartier" af te rekenen.

In mei 1243 is het zover. De koninklijke opperbevelhebber van Carcassonne, Hugues des Arcis, en de bisschop van Narbonne, Pierre Amiel, rukken met hun troepen op naar Montségur. Maar de vesting belegeren is een andere zaak. Alle toegangswegen naar de "pog" afsnijden zou een enorme troepenmacht vergen en die is er gewoon niet. Uit de dorpen in de omgeving worden soldaten geronseld of opgeëist, maar het spreekt voor zich dat die niet met erg veel inzet aan de belegering deelnemen. Integendeel, zij kennen perfect de sluiptwegen om, dwars door de Franse linies, Montségur te bereiken.

Vooraf de militie van Camon speelt hierin een sleutelrol. Zij zorgen er mee voor dat de bevoorrading van het castrum op geen enkel ogenblik in gevaar komt. Leveranciers, koeriers, versterkingen, ze komen en gaan alsof er geen belegering is.

Het wordt winter. Hugues des Arcis beseft dat de toestand uitzichtloos wordt als hij er niet in slaagt voet op de bergkam te zetten. Het laagste punt van die bergkam ligt in het noord-oosten: de Roc de la Tour. Hij besluit een gevaarlijke gok te wagen. Op een nacht beklimt een groep soldaten "die de streek goed kennen" onopgemerkt de steile hellingen van de Roc de la Tour. Zij overvallen de compleet verraste uitkijkpost. In de ondoordringbaar gewaande verdediging van Montségur is een eerste belangrijke opening geslagen...

De katharen beseffen dat de situatie gevaarlijk wordt en nemen hun voorzorgen. In een verklaring voor de Inquisitie van Imbert de Salles, één van de verdedigers, lezen we: *"De ketter Mathieu heeft me zelf verteld dat hij, samen met de kathaarse diaken Pierre Bonnet, Montségur heeft verlaten met goud, zilver en een hoeveelheid geld. Ze zijn vertrokken langs waar de mannen van Camon de wacht hielden, die hun vrije doorgang hebben gegeven en hun de weg hebben getoond. Vandaar zijn ze naar een grot in de Sabarthès getrokken. Het was rond kerstmis."*

Ziedaar de evacuatie van de veelbesproken "schat van Montségur", een evacuatie die trouwens geslaagd is want een paar weken later keert Mathieu terug naar de vesting.

Daar wordt de toestand stilaan uitzichtloos. De vijand is zo dicht genaderd dat boogschutters en katapulten het dorp de ganse dag beschieten. Maar ook Montségur heeft werptuigen. In het dichte bos tussen de ruïne en de Roc de la Tour vind je nu nog enorme stenen kogels van meer dan 80kg, afkomstig van de belegering.

Begin februari 1244 voert het Franse leger een bestorming uit met ladders. Het garnizoen kan de aanval afslaan maar lijdt zware verliezen. Op 2 maart vraagt Pierre-Roger de Mirepoix aan Hugues des Arcis om te onderhandelen...

Beide partijen willen de zaak zo spoedig mogelijk achter de rug hebben en komen snel tot een akkoord. De inwoners van Montségur gaan vrijuit. Ze zullen wel ondervraagd worden door de Inquisitie en moeten trouw zweren aan de katholieke kerk. Er wordt een algemene amnestie afgekondigd voor de deelnemers aan de "zaak Avignonet". Parfaits die hun "dwaling" niet willen erkennen gaan naar de brandstapel. Tenslotte wordt er een bestand afgesproken van twee weken waarna de plaats aan de Fransen zal overgeleverd worden.

De parfaits gebruiken deze twee weken om hun "wereldse zaken" in orde te brengen. Hun schamele bezittingen schenken zij weg aan de andere inwoners.

Er is veel gespeculeerd over de bedoeling van Pierre-Roger de Mirepoix met deze korte wapenstilstand. Hoopte hij nog op een tussenkomst van de graaf van Toulouse? Tijdens de belegering was er nu en dan contact met de omgeving van Raymond VII waar dan telkens de cryptische vraag gesteld werd of "de graaf zijn zaken goed onder controle had". Daarop werd steeds bevestigend geantwoord, er bestond zo goed als zeker de belofte van een gewapende of diplomatieke tussenkomst. Maar in het voorjaar van 1244 zat Raymond VII in Rome te bemiddelen tussen de paus en de Duitse keizer. Die bemiddelingsronde duurde veel langer dan verwacht en de graaf zal pas maanden na de val van Montségur in de Languedoc terugkeren.

Als het einde van het bestand in zicht is gebeurt er iets wat door sommigen het "echte geheim van Montségur" wordt genoemd.

Op zondag 13 maart vragen 21 gelovigen, van wie de namen gekend zijn, aan de kathaarse bisschoppen Bertrand Marty en Raymond Agulher om het consolamentum te mogen ontvangen en zo parfait te worden. Hierdoor wacht hun onvermijdelijk de brandstapel, terwijl ze anders vrijuit zouden gaan...

Op 16 maart trekken de Fransen Montségur binnen. Zoals afgesproken gaat het garnizoen vrijuit. De parfaits worden gevangen genomen en naar de voet van de berg gebracht waar een reusachtige brandstapel wordt opgericht. Meer dan tweehonderd katharen worden er levend verbrand. Het aantal varieert naargelang de bron van 200 tot 224. Michel Roquebert heeft er in "Mourir à Montségur" 64 kunnen identificeren bij naam...

Het is het einde van Montségur... of toch niet helemaal?

Wanneer de overlevenden worden ondervraagd door de Inquisitie duikt er plots een vreemd verhaal op.

In de verklaring van Bérenger de Lavelanet lezen we: *"...Ik heb gehoord dat Amiel Aicart, Peytavi en twee andere kettters verborgen werden gehouden onder de grond..."*

En bij Arnaud-Roger de Mirepoix: *"...Pierre-Roger heeft de kettters verborgen gehouden en ze laten ontsnappen. Dat gebeurde omdat de kerk van de kettters haar schat niet zou verliezen, die verborgen was in de bossen..."*

Guillaume de Bouan: *"...Ze zijn uit het castrum afgedaald met een touw langs de afgrond onder het kasteel van Pierre-Roger de Mirepoix..."*

Niet alle parfaits van Montségur zijn omgekomen op de brandstapel, een aantal zijn ontsnapt...

Waarom nam Pierre-Roger de Mirepoix zo'n groot risico? Als de zaak was uitgelekt, waren de voorwaarden voor de overgave ongetwijfeld van tafel geveegd. Er zou dan zeker geen sprake meer geweest zijn van "vrijuit gaan" voor het garnizoen.

Dit is één van die verhalen die ook nu nog aanleiding geven tot de wildste speculaties. De katharen zouden de graal of een aantal geheime geschriften en documenten hebben buitengesmokkeld. Wat het ook was, zwaar zal het niet geweest zijn, een afdaling met een touw langs de steilste kant van de bergkam is, zelfs voor een ervaren alpinist, geen sinecure. Laten we het dus maar houden bij de bekende feiten.

Waarschijnlijk waren deze parfaits op de hoogte van de plaats waar de geld- en goudvoorraad, die een paar maanden eerder was weggebracht, zich bevond. Wat er uiteindelijk met die "schat" is gebeurd, waar hij naartoe werd gebracht, is niet met zekerheid te zeggen. Misschien naar Italië waren groepen katharen nog in relatieve vrede leefden...

Volgens de regels van de Inquisitie moeten alle gebouwen waarin ketters gewoond hebben met de grond gelijk worden gemaakt: het einde van het kathaarse castrum. Een halve eeuw later zal door de heren de Lévis van Mirepoix een militaire verdedigingspost op de "pog" gebouwd worden, een volgens de regels van de bouwkunst opgetrokken kleine burcht, waarvan de ruïne er nog steeds staat.

Montségur is niet het laatste "château cathare" dat valt. Quéribus in de Corbières zal het nog meer dan 10 jaar uithouden, tot 1255. Maar Montségur was de hoofdzetel van de religie: een klap die ze nooit meer te boven zullen komen.

Maar het zal nog tot bijna halverwege de 14de eeuw duren voor de Inquisitie zijn slag helemaal thuishaalt en de kathaarse religie volledig is uitgeroeid.

Na een bezoek aan de burcht vervolgen we onze weg via de **Col de Montségur** en **Montferrier** (D9). In **Villeneuve d'Olmes** komen we terug op de grote weg (D117) waar we de richting **Foix** nemen.

Een drietal kilometer verder gaan we rechtsaf, richting "**Château de Roquefixade**".

"Montagnes du Plantaurel" is de naam van de heuvels waar we nu op rijden. Vrij snel krijg je uitzicht op het dorp en de burcht van ROQUEFIXADE. In het dorp is er parkeer-gelegenheid bij een kruis. Het uitzicht is enorm met het Pyreneeënmassief van Saint-Barthélémy en in de verte de "pog" van Montségur.

Tijdens de kruistocht vonden een aantal kathaarse parfaits een schuilplaats in de burcht. Om deze reden zou het dorp vernietigd zijn door de troepen van Montfort.

Maar eigenlijk weten we zeer weinig over de rol van Roquefixade tijdens die periode.

Later wordt het een koninklijk fort dat, samen met Montségur, de grens met Aragon moet bewaken. Ook het dorp wordt dan opnieuw opgebouwd en krijgt de naam "La Bastide de Montfort".

De burcht blijft een militaire rol spelen tot in 1632. Dan gaat het bergaf en wordt Roquefixade, zoals zovele andere middeleeuwse burchten, gedegradeerd tot goedkope steengroeve.

Mits een klimmetje kan je de burcht bezoeken maar veel schiet er niet van over. Wel indrukwekkend is het panorama. In de verte zie je Montségur liggen. Beide burchten communiceerden met elkaar door middel van vuursignalen.

FOIX is de "prefectuur" van de Ariège, wat zoveel wil zeggen als de hoofdstad (met net geen 10.000 inwoners is het eigenlijk een "hoofdstadje").

Foix is ook en vooral een gezellige stad, ondanks de drukte die er gewoonlijk heerst. Als je de stad binnenrijdt over de Pont Neuf, rij je recht op de "Allées de Villote" af, een brede wandelboulevard met veel platanen en aan beide zijden (drukke) rijbanen, een beetje de "ramblas" van Foix. De "Allées" volgen het tracé van de middeleeuwse omwalling (die verdwenen is). Aan de linkerkant ligt het moderne Foix, rechts de middeleeuwse kern.

Die kern ligt tussen de Allées de Villote en de twee rivieren, Ariège en Arget die in Foix samenstromen en een soort schiereiland vormen.

Langs de Allées liggen de belangrijkste overheidsgebouwen, een kazerne, de post, het ziekenhuis, het stadhuis, enz... In de smalle middeleeuwse straatjes zijn hier en daar mooie gerestaureerde huizen in vakwerk te vinden. Speciaal is ook de rue des Grands-Ducs, vlakbij de burcht, met loopbruggen tussen de huizen.

In die wirwar van straatjes ligt ook de "Abbatiale Saint-Volusien", genoemd naar Volusien, bisschop van Tours die, zo vertelt tenminste de legende, in de 6de eeuw door de Wisigothen werd onthoofd in Varilhes, niet ver van hier. Na zijn dood werd zijn lichaam naar Foix overgebracht en begraven op deze plaats waar later een abdij werd gesticht.

Saint-Volusien werd gebouwd door graaf Roger II na zijn terugkeer van de kruistocht. In latere eeuwen werd de kerk uitgebreid met een nieuw koor en een klokkentoren (die echter nooit helemaal is afgewerkt).

Als je voor de kerk staat moet je links om naar de burcht te lopen. Er moet weer wat geklommen worden maar zó erg is het deze keer niet en na een paar minuten sta je boven op de rots in de residentie van de graaf van Foix. Er bestaan 12de eeuwse zegels met afbeeldingen van de burcht waarop je de twee vierkante torens kan zien, verbonden door een woongedeelte met kantelen. De ronde toren dateert uit de 15de eeuw. Deze burcht is van verwoestingen gespaard gebleven. Ze weerstond zelfs de aanvallen van Simon de Montfort en zijn kruisvaarders. Die had gezworen "de rots te doen smelten als vet en de burchtheer te roosteren", maar het is hem nooit gelukt.

In de burcht is het Museum van de Ariège ondergebracht. Er zijn geleide bezoeken, maar je kan ook op eigen initiatief de burcht "ontdekken". Twee van de drie torens zijn open voor het publiek en je hebt er een enig uitzicht over stad en omgeving. De burcht fungeert tijdens de zomermaanden ook als decor voor een massaspektakel ("Il était une Foix... l'Ariège"), dat je kan gaan bekijken in het Théâtre de l'Espinet.

DE GRAVEN VAN FOIX: GEDUCHTE HEERSERS

De burcht van Foix wordt voor het eerst vermeld in 1002 in het testament van Roger-le-Vieux, graaf van Carcassonne, die zijn bezittingen verdeelt onder zijn drie zonen. Roger-Bernard erft Foix. Diens zoon, Bernard, is de eerste die officieel de titel "graaf van Foix" voert. In het begin van de 13de eeuw barst de kruistocht tegen de katharen los. Graaf Raymond-Roger wordt de trouwste bondgenoot van Raymond VI van Toulouse in zijn strijd tegen de kruisvaarders van Simon de Montfort en het is een bondgenoot die kan tellen. Zijn leger dat voor een groot deel bestaat uit het woeste bergvolk uit de Cerdagne, wordt door de kruisvaarders gevreesd. Als in 1271 Alphonse van Poitiers kinderloos sterft, wordt het graafschap Toulouse bij het Franse koninkrijk gevoegd maar Roger Bernard III van Foix weigert de Franse koning te erkennen als leenheer.

Filips de Stoute heeft geen andere keuze dan met militaire kracht de rebel in bedwang te houden.

Op 3 juni 1272 staat hij voor Foix. Meteen laat hij alles wat zich in de buurt van de rots bevindt verwoesten. Roger-Bernard die inziet dat het de koning menens is en dat hijzelf weinig kans maakt, geeft zich over en onderwerpt zich. Een jaar gevangenschap in een toren van Carcassonne is zijn straf.

Toch slagen zijn nakomelingen er de volgende jaren in hun gebied nog enorm uit te breiden. Roger-Bernard III wordt in 1278 co-prins van Andorra en in 1290 erft hij het burggraafschap Béarn van zijn schoonvader. De graven verblijven dan nog zelden in de niet zo comfortabele burcht van Foix. De bekendste onder hen is ongetwijfeld Gaston III, beter bekend als Gaston Fébus, die regeert van 1343 tot 1391. Hij speelt een belangrijke rol als onderhandelaar tijdens de honderdjarige oorlog. Machthebbers, prinsen, ridders en troubadours uit gans Europe worden tijdens zijn regeerperiode ontvangen in de burcht. Hij is zelf ook dichter en auteur van een "Boek van de Jacht", waarin hij het over zijn favoriete tijdverdrif heeft. Hij is de laatste graaf van Foix die in rechte lijn afstamt van de stichter van de dynastie. In de 15de eeuw slagen de graven er in ook het koninkrijk Navarra bij hun bezittingen te voegen. In 1607 wordt de laatste graaf van Foix, Henri III van Navarra, koning van Frankrijk onder de naam Henri IV. Het graafschap Foix-Béarn wordt dan definitief bij het Franse koninkrijk gevoegd.

Dag 7: Mirepoix – Limoux - Couiza – Rennes-le-Château - Quillan – Puilaurens - Mirepoix vrijdag 30/06

LIMOUX, de hoofdstad van de Razès, zoals deze streek genoemd wordt.

Het is een vriendelijk, rustig stadje met net geen 10.000 inwoners en een mooie "Place de la République", maar tijdens het carnavalseizoen wordt hier flink tekeergegaan.

Het carnaval van Limoux, waarvan de wortels in de 14de eeuw liggen, is wijd en zijd bekend en loopt van eind januari tot halfvasten.

De gotische St.-Martinkerk is 16de-eeuws maar heeft wel nog een romaans portaal uit de 12de eeuw.

Met de bruggen is iets vreemds aan de hand. De "Pont Nouveau" ("Nieuwe brug") dateert uit de 14de eeuw en de "Pont-Vieux" ("Oude brug") uit de 19de eeuw... Denk niet dat men je voor de gek houdt, met carnaval heeft het niets te maken. De Pont-Vieux werd in de negentiende eeuw herbouwd en men is gewoon de oude benaming blijven gebruiken...

"BLANQUETTE DE LIMOUX": DE MOEDER (OF VADER) VAN ALLE SCHUIMWIJNEN

Nog bekender dan voor zijn carnaval is Limoux voor zijn "Blanquette". En dat heeft niets met kalfsvlees te maken!

In 1531 ontdekten de monniken van de nabijgelegen abdij van Saint-Hilaire bij toeval het procédé van de tweede gisting in de fles waardoor "bubbeltjes" in de wijn gevormd werden. Meteen was de schuimwijn uitgevonden, bijna twee eeuwen voor de eerste champagnes verschenen (al hoort men dat niet graag in Reims en Epernay). De methode die de monniken gebruikten wordt nu nog hier en daar toegepast onder de benaming "méthode ancestrale". Het nadeel is dat, door het bezinksel, de wijn wat troebel kan zijn.

De benediktijn Dom Pérignon, de "aartsvader" van de champagne, heeft later de basis gelegd voor de "méthode champenoise" waarbij het bezinksel uit de fles kon verwijderd worden (de zgn. "remuage", het draaien van de flessen die met de stop naar onder liggen waardoor het bezinksel zich bij de stop verzamelt en zo kan verwijderd worden). Het overgrote deel van de Blanquette (A.O.C. sinds 1938) wordt nu ook volgens die methode gemaakt, al heeft men in Limoux steeds geweigerd "méthode champenoise" op de flessen te vermelden. (Nu is dat trouwens nog enkel toegelaten op champagnewijnen).

De belangrijkste druif voor de Blanquette is de Mauzac (in de streek "blanquette" genoemd vanwege de lichtere onderzijde van de bladeren) waaraan een "vleugje" Chardonnay en Chenin wordt toegevoegd (max. 10%). Er wordt ook nog een "Crémant" gemaakt (A.O.C. sinds 1990) waaraan minimum 30% Chardonnay en Chenin (maar maximum 20% per soort) wordt toegevoegd..

Zoals je ongetwijfeld zal merken wanneer je door de streek rijdt, zijn er tal van producenten waar je gerust kan binnenlopen om te proeven, maar het leeuwenaandeel van de productie is in handen van de coöperatie van Limoux die een 500-tal wijngaarden, verspreid over 6.000 ha groepeert. "Les Caves du Sieur d'Arques" is een van de best uitgeruste wijnbedrijven in Frankrijk en exporteert wereldwijd (jaaromzet meer dan 53 miljoen euro). Bij ons is "Sieur d'Arques", bekend van de slogan "le plus vieux brut du monde" (de oudste brut ter wereld), vooral vertegenwoordigd onder de merknaam "Aimery".

Je kan er gerust even binnenlopen (8-12 en 14-18 uur), er zijn de hele dag rondleidingen en het bezoek wordt afgesloten met een uitgebreide proeverij, allemaal gratis.

— Wedden dat je voortaan de Blanquette niet meer zomaar een "schuimwijnkje" noemt?

Sieur d'Arques vind je aan de Avenue du Mauzac in Limoux (volg richting "Mirepoix") of op het internet: www.sieurdarques.com

Wie geïnteresseerd is in het **Rennes-le-Château mysterie** moet nu goed opletten want we bereiken **COUIZA**.

Als je Bérenger Saunière's woonplaats wil bezoeken moet je bij het binnenrijden van Couiza rechts afslaan (wegwijzer). Een klim van 4,5 kilometer brengt je dan bij de **Villa Béthanie** en de **Tour Magdala**.

Zeer de moeite is het "**Château des ducs de Joyeuse**", een mooi bewaard 16de eeuws kasteel met een prachtige binnenplaats, dat tegenwoordig als hotel dienst doet.

We volgen nu de vallei van de Sals en na een kilometer of vier bereiken we **RENNES-LES-BAINS**, een klein kuuroord zoals er in de streek tientallen zijn. Maar het dorp is niet alleen beroemd voor zijn helend water, Rennes-les-Bains wordt gekoppeld aan de "**Zaak Rennes-le-Château**" en ontvangt daarvoor evenveel bezoekers als voor zijn bronnen. In 1992 werd het dorp getroffen door zware overstromingen met enorme schade als gevolg. Sindsdien is er duchtig gerestaureerd en zijn de meeste monumenten in hun oude glorie hersteld..

Rennes-le-Chateau

Deze plaats is meer dan een dorp op een heuvel met een bijzonder kerkje. Het was waarschijnlijk deel van de oude vestingstad Rhedae en nam een belangrijke plaats in in de Graal legenden en de geschiedenis van de verloren koningen van de Visigoten en Merovingers. Het goud van de Tempeliers is waarschijnlijk in enkele van de honderden grotten rondom Rennes-le-Chateau verstopt. In het kerkje zijn bijzondere, doch geheime ontdekkingen gedaan. Grote groepen mensen over de hele wereld bestuderen het enigma van Rennes-le-Chateau. De omgeving ligt bezaaid met oude overblijfselen uit Keltische en Romeinse tijden.

In het bijzonder interessante kerkje La Madeleine in Rennes-le-Chateau vindt u symboliek uit vervlogen tijden, dubbele betekenissen, geheimzinnige afkortingen... het kopen van een gidsje is zeer de moeite waard. Ontdek het enigma van Rennes-le-Chateau en bezoek het museum over het leven van de geheimzinnige abbé Berèngér Saunière. Tenslotte heeft u vanaf de Tour de Magdala een geweldig mooi uitzicht over de historische vallei, waar veel wetenschappers, historici en archeologen tot op vandaag de dag nog hun hoofden over breken. Een lunch in het restaurant la Pomme Bleue is prijzig, maar geweldig van kwaliteit! En dat met op de achtergrond het lugubere vervallen kasteel van de Heren van Rennes en Blanchefort, dat door sommigen ook wel de Graalburcht wordt genoemd...

Rennes-le-Bains, gelegen op de andere heuvel, heeft nog overblijfselen van een oud Romeins badhuis. In Rennes-le-Bains woonde en werkte de belangrijkste persoon in het enigma van Rennes-le-Chateau, abbé Henri Boudet. Zijn boek "La Vraie Langue Celtique et le Cromleck de Rennes-le-Bains" heeft al veel mensen om de tuin geleid. **Enkele interessante websites zijn:**

[Rennes-le-Chateau startpagina](#)

[De e-boeken van Martha Neyman](#)

[Het Mysterie van Rennes-le-Chateau](#)

Bérenger Saunière

Op 1 juni 1885 wordt François Bérenger Saunière door Mgr. Félix Billard, bisschop van Carcassonne, benoemd als pastoor in Rennes-le-Château. De 33-jarige Saunière, die al enkele andere opdrachten achter de rug heeft, is afkomstig uit Montazels, een dorp in de buurt (nu een deelgemeente van Couiza). De familie Saunière is vrij bemiddeld en behoort tot de plaatselijke notabelen. Vader Saunière is er burgemeester.

De benoeming in Rennes-le-Château lijkt niet echt een bevordering. De kerk is vervallen, een aantal ramen zijn dichtgespijkerd en het dak lekt. De pastorij is er zo mogelijk nog erger aan toe. De nieuwe pastoor bestookt het gemeentebestuur met vragen om financiële hulp want in het republikeinse Frankrijk zijn alle kerkgebouwen eigendom van de overheid. Pastoors worden betaald door een "ministerie van godsdienst" en de verhoudingen tussen kerk en staat zijn niet altijd optimaal. Ook Saunière zal dat ondervinden. Na een anti-republikeinse preek wordt zijn wedde een tijd lang geschorst...

Toch kan hij enkele noodzakelijke reparaties laten uitvoeren. In het verslag van de kerkfabriek uit 1886 staat dat hij zelf 518 frank heeft voorgeschoten. En zijn royalistische gevoelens zijn ook anderen niet ontgaan. Het levert hem een schenking op van 1.000 frank vanwege de gravin van Chambord. De gravin van Chambord, aartshertogin Maria-Theresa van Oostenrijk-Este, was een vrome dame die veel kerkelijke werken steunde. Haar overleden echtgenoot was pretendent voor de Franse troon...

In 1887 wordt met de restauratie van het kerkinterieur begonnen. Eerst moet het altaar vervangen worden door een nieuw exemplaar, een schenking van een vroegere dorpbewoonster. Het oude altaar bestond uit een platte steen die aan één zijde verankerd was in de muur en met de andere zijde steunde op twee zuilen, één gebeeldhouwd en één effen (in sommige versies is er sprake van slechts één zuil).

Bij het verplaatsen van het altaar worden enkele merkwaardige vondsten gedaan, maar de verklaringen daarover lopen nogal uiteen. Volgens sommigen ontdekte Saunière enkele perkamenten in de gebeeldhouwde zuil.

Hij zal diezelfde zuil (die dikwijls wordt omschreven als wisigothisch hoewel de meeste experts het tegenwoordig op vroeg-romaans houden en enkelen hem nog later dateren) opnieuw gebruiken om er in een perkje voor de kerk een mariabeeld op te zetten ter gelegenheid van een "missie" die in het dorp gepreikt werd en van een bezoek van de bisschop van Carcassonne.

Als aandenken laat hij er de woorden "PENITENCE, PENITENCE" en "MISSION 1891" in beitelen.

Enkele jaren geleden werd het origineel overgebracht naar het museum en vervangen door een kopie. Daarbij werd vastgesteld dat er zich geen holle ruimtes in bevinden. Het verhaal van deze vondst is dan ook nogal ongeloofwaardig bij gebrek aan betrouwbare getuigenissen.

Die zijn er wel over een andere vindplaats in een houten standaard die in de kerk stond. Die standaard was door de werklui klaarblijkelijk nogal ruw verplaatst waardoor een geheim vak was opengeschoven. Daarin ontdekt de klokkenluider 's avonds een glazen tube met één of meerdere perkamenten.

Bij het plaatsen van het nieuwe altaar wordt onder een vloertegel opnieuw een vondst gedaan. Getuigen zien een glimp van een pot die gevuld lijkt met muntstukken. Maar Saunière wimpelt hen af met de mededeling dat het "waardeloze medailles van Lourdes" zijn... Waarschijnlijk betreft het hier een bergplaats van één van zijn voorgangers, Antoine Bigou, die op de loop is gemoeten voor de Franse Revolutie en eerst een aantal kerkelijke voorwerpen had verborgen. De waarde ervan moet alleszins niet overschat worden.

Heeft Saunière dan helemaal niets waardevols gevonden? Jawel, want er is nog een derde vondst en ditmaal hebben we zelfs geen getuigenverklaringen nodig want Saunière bevestigt het ons zelf in zijn dagboek. Op 21 september 1891 lezen we: *"21 - Brief van Granes - ontdekking van een*

graftombe, 's avonds regen".

Op welke aanwijzingen die graftombe werd gevonden weten we niet, maar we kunnen het wel vermoeden. Er bestaat namelijk een oud parochieregister waarin o.a. te lezen staat: *"In het jaar 1705 is overleden in het kasteel van deze gemeente, Dame Delsol, leeftijd ongeveer 75 jaar, ... Zij werd begraven op de 31ste van deze maand in de kerk van deze gemeente, in het graf van de Heren dat zich nabij de "balustre" bevindt..."* "Balustre" is het Franse woord voor zo'n houten standaard waarin door de klokkenluider het perkament werd gevonden. Misschien is het wel aan de hand van dat perkament én het parochieregister dat Saunière het graf heeft gevonden. Het kwam er op aan te weten waar die "balustre" precies gestaan had en moeilijk kan dat niet geweest zijn want hij maakte deel uit van de oude preekstoel die door Saunière in 1891 werd vervangen...

In ieder geval, Saunière heeft een belangrijke ontdekking gedaan want het gaat hier om het *"graf van de Heren"*, belangrijke personen dus die het privilege genoten in de kerk te worden begraven. Hij stuurt zijn werklieden naar huis om het onderzoek alleen verder te zetten.

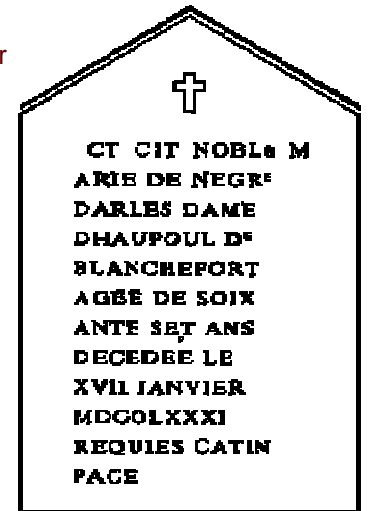
De toegang tot het graf werd waarschijnlijk afgesloten door de steen die nu bekend is als de "dalle des chevaliers".

De steen draagt aan één zijde een bas-reliëf dat een jachttafereel voorstelt, maar de pastoor lijkt weinig benul te hebben van de waarde ervan, hij zal hem later gebruiken als trede voor het kalvariekruis dat hij voor de kerk opricht.

Als de steen op deze plaats in 1926 wordt "herontdekt" is hij al danig afgesleten. Ditmaal wordt de waarde ervan wel ingezien en de "dalle des chevaliers" verhuist naar het nieuwe museum in de burcht van Carcassonne. Op vraag van de gemeente wordt hij later terug gegeven.

Saunière heeft nu de smaak te pakken en hij blijft zoeken. Later zal hij ook het kerkhof onderhanden nemen waar hij ('s nachts!) opgravingen gaat doen tot hij het bevel krijgt van de prefectuur (op klacht van enkele dorpelingen) ermee op te houden.

Waar is Saunière naar op zoek? Graven van belangrijke personen, in de hoop daar waardevolle zaken in te vinden? Een gevaarlijke zaak, op grafschennis staat de doodstraf. Alleszins is in die periode de grafsteen van de Markiezin van Blanchefort verdwenen, Marie de Nègres d'Ables, weduwe van François d'Hautpoul, heer van Rennes-le-Château... Een gewijzigde wetgeving stond geen begrafenissen meer toe in de kerk. Vandaar dat de laatste "dame de Blanchefort" het kerkhof werd begraven.

op

Deze verticale grafsteen staat vermeld en nagetekend in een archeologisch verslag uit 1905. Wist Saunière dat niet en heeft hij de steen laten verdwijnen om zo de locatie van het graf van de markiezin te verdoezelen? Het is een mogelijkheid. Er *zou* ook een horizontale grafsteen geweest zijn, maar daar bestaan geen betrouwbare afbeeldingen van.

In 1897 is de restauratie van de kerk voltooid in de overdadige kitscherige stijl die het in die tijd goed doet.

Saunière heeft dus de middelen gevonden om het werk af te ronden. Naast het nieuwe

altaar zijn er ook nieuwe beelden, een groot bas-reliëf en een nieuwe kruisweg geplaatst. Een imposante duivel die vertrappt wordt door vier engelen die het kruisteken maken, ontvangt de bezoekers bij de ingang. *(Deze beeldengroep heeft al heel wat stof doen opwaaien, een oog van de duivel werd ooit gestolen en in 1996 ging men met zijn hoofd aan de haal.)*

van plan is: Saunière gaat bouwen.

Maar de grootste uitgaven moeten nog komen. Tussen 1898 en 1905 koopt hij 5 terreinen in de buurt van de kerk. Hij koopt die niet op zijn naam, maar op die van zijn huishoudster, Marie Dénarnaud. De moeilijke verhouding tussen kerk en staat zal daar wel wat mee te maken hebben. Al zeer snel wordt duidelijk wat hij met die gronden

In de komende jaren verrijzen achtereenvolgens een landelijke villa in een soort neo-renaïssancestijl (de "Villa Béthanie") en een neo-gothische toren op de rand van het plateau (de "Tour Magdala"). Er wordt een mooie grote tuin aangelegd met een serre en terrassen vanwaar je een schitterend uitzicht hebt op de vallei van de Aude. Zonder meteen over een "tweede Versailles" te spreken is het toch duidelijk dat deze constructies de mogelijkheden van een eenvoudige dorpspastoor ver te boven gaan... Waar komt dat geld vandaan?

Vast staat dat Alfred Saunière, de broer van Bérenger die ook priester was en zich doorgaans in "hogere kringen" bewoog, daar zeer zeker een rol in heeft gespeeld. Bérenger Saunière heeft altijd volgehouden dat zijn domein in de eerste plaats bedoeld was als onderkomen voor priesters-op-rust (zelf is hij trouwens altijd in de pastorie blijven wonen) en kon zo, via zijn broer, alvast rekenen op een aantal aanzienlijke giften van katholieke instellingen.

Maar dat was niet alles...

Vermits hun wedde nogal mager was moesten de meeste pastoors in die dagen bijkomende inkomsten zoeken. Eén van meest gangbare middelen hiervoor waren de misintenties, gelovigen die om één of andere reden een mis wilden laten opdragen en hiervoor betaalden. In principe werd dit door het bisdom gecentraliseerd, dat dan de te lezen missen en de bijhorende honoraria onder zijn priesters verdeelde. Saunière was niet tevreden met de "kruimels" die hij op deze wijze kreeg toegeworpen en zette zijn eigen organisatie op. In bijna gans Europa zette hij aankondigingen in tijdschriften en kranten waarin hij om misintenties bedelde. Bovendien werden een aantal religieuze instellingen (kloosters...) regelmatig door hem aangeschreven met dezelfde vraag. Het resultaat was verbluffend. Als je zijn boekhouding er op naslaat zie je dat hij dikwijls 100 tot 150 postmandaten per dag ontving. Steeds ging het om vrij kleine bedragen, maar vermenigvuldigd met 100 gaf dat toch een aanzienlijk resultaat. Volgens de voorschriften van de kerk mochten priesters alleen om misintenties bedelen in hun eigen bisdom. Saunière stoorde zich daar niet aan. Bovendien mochten zij slechts 3 missen per dag zelf lezen en moesten ze de rest (liefst via het bisdom) doorgeven aan collega's die minder geluk hadden. In het begin houdt Saunière zich nog een beetje aan deze regels en schuift een aantal missen door naar collega's maar zeer spoedig stopt hij daarmee. Het spreekt vanzelf dat hij zelf geen 100 missen per dag kan lezen zodat hij zeer snel tegen een achterstand van meerdere maanden aankijkt. Op 9 januari 1894 kapt hij definitief met zijn "eerlijkheid". In zijn misregister trekt hij een dikke streep met de vermelding "stop hier". Hij loopt dan vijf maanden achter. Vanaf dan worden geen missen meer ingeschreven, de postmandaten blijven echter toestromen...

Het is vrij duidelijk waar Saunière de middelen heeft vandaan gehaald voor zijn grootse plannen. Het is even duidelijk dat zoiets niet kan blijven duren. De bisschop van Carcassonne wordt achterdochtig. Herhaaldelijk vraagt hij Saunière om uitleg over de herkomst van het vele geld dat hij in zijn domein investeert. Een duidelijk antwoord krijgt hij nooit. Er blijft de bisschop niets anders over dan Saunière voor de kerkelijke rechtbank te dagen. De beschuldiging: het aanwenden van kerkelijke fondsen voor eigen gebruik... De uitspraak volgt: de pastoor van Rennes-le-Château wordt geschorst. Hij laat het daarbij niet, neemt een (dure) advocaat onder de arm en gaat in beroep. Het zijn moeilijke tijden voor de (ex-)pastoor. Het bisdom publiceert het vonnis in het

parochieblad en dat is onmiddellijk voelbaar in de dagelijkse toevloed van postmandaten. Saunière krijgt het financieel moeilijk en speelt met het idee zijn domein te verkopen. Zover komt het niet maar hij moet wel leningen aangaan om rond te komen.

Uiteindelijk wordt het allemaal te veel voor zijn verzwakte gezondheid en nog voor zijn laatste beroep (in Rome) wordt behandeld, overlijdt hij op 22 januari 1917. Volgens zijn testament komen al zijn bezittingen toe aan zijn huishoudster, Mardie Dénarnaud, die reeds eigenaar was van gronden en gebouwen. Het bisdom Carcassonne zal aan de zaak Saunière niets overhouden...

Marie Dénarnaud blijft in de pastorij wonen en onderhoudt zo goed en zo kwaad als het kan het domein. Gemakkelijk is dat niet, zij heeft geen inkomsten en wordt voortdurend lastiggevallen door schuldeisers. Ze is genooddaakt de inboedel stilaan uit te verkopen en onderneemt ook een aantal pogingen het domein zelf te verkopen. Om één of andere reden komt dat er nooit van. De inwoners van Rennes-le-Château uit de periode tussen de twee wereldoorlogen beschrijven haar als een vriendelijke, wat zonderlijke dame die het allesbehalve breed heeft. Het gebeurt dat ze geholpen wordt door dorpelingen die haar wat te eten brengen...

Zijn de grootse plannen van Bérénger Saunière uitgelopen op een fiasco? Dat lijkt maar zo. De echte "zaak Rennes-le-Château" moet nog beginnen!

QUILLAN is een vriendelijk industriestadje (50 km van Carcassonne, 75 km van Perpignan) dat stilaan is uitgegroeid tot de toeristische hoofdplaats van de "haute vallée de l'Aude". Dat is vooral te danken aan zijn ligging: de ideale uitvalsbasis om het "Pays Cathare" te verkennen. Alle belangrijke plaatsen zijn vlot bereikbaar zonder dat enorme afstanden moeten overbrugd worden. De laatste jaren profileert Quillan zich ook als sportieve vakantieplaats, uitermate geschikt voor avontuurlijke sporten als kajakken, rafting, speleologie, bergbeklimmen, mountainbike, enz.

Quillan

Het oude Gallo-Romeinse oppidum Kilianus was een strategisch punt in de hoge vallei van de Aude. Op dit punt lag namelijk een belangrijke doorgang: die van de Pyreneeën langs de rivier de Aude richting Carcassonne. Vanaf deze oude periode is Quillan altijd bewoond geweest. Ook de Visigoten zagen het belang van het Romeinse fort, en versterkten het in de vroege 8ste eeuw. De oude resten van dit Visigotische fort sieren het oude plaatsje, dat een fantastisch uitgangspunt is voor dagtochten door de prachtige bergachtige omgeving van de Pyreneeën.

De VVV is gevestigd in het oude badhuis aan de hoofdweg. Daar kunt u folders en informatie halen over de uitstapjes in de omgeving. Op woensdag en zaterdag is er markt in Quillan. Vooral op woensdag strekt de markt zich uit vanaf het stationnetje tot ver in het oude centrum. Probeert u eens de churros, een lekkernij dat lijkt op friet maar proeft naar oliebolletjes met poedersuiker. Wanneer u van pizza's houdt, komt u in Quillan helemaal aan uw trekken. Maar ook de Auberge du Chalet aan de weg naar Perpignan, 3 km ten zuiden van Quillan, is een aanrader voor een lekkere lunch. En wanneer u daar dan toch bent, rijdt u dan even een klein stukje verder richting Axat, want dan komt u door de indrukwekkende kloof van Pierre Lys.

Nabij Lapradelle ligt de volgende op ons te wachten:

PUILAURENS. En ook al heeft deze plaats geen noemenswaardige rol gespeeld in de strijd tegen de katharen, het blijft één van de mooiste overblijfselen van de middeleeuwse architectuur. In het begin van de 12de eeuw hoorde de burcht aan de familie Fenouillet die vazal was van de graaf van Besalu (net zoals Peyrepertuse). Na diens dood wordt het gebied samengevoegd met dat van de graaf van Barcelona en later met het koninkrijk Aragon. De burcht is dan in handen van de vazallen van de koning, de burggraven Trencavel van Carcassonne.

Zeker tot 1246 doet Puilaurens dienst als schuiloord voor een aantal kathaarse parfaits waaronder Pierre Paraire, de diaken van Fenouillèdes, zoals de streek heet. Maar in 1255 blijkt uit een brief van Louis IX dat de burcht in handen van de koning

is. Het is niet duidelijk hoe de overdracht gebeurd is.

Net zoals de andere burchten uit de streek verliest Puilaurens zijn strategisch belang bij het Verdrag van de Pyreneeën in 1659, al blijft ook hier tot aan de Franse Revolutie een klein garnizoen op post.

Puilaurens is met zijn gekanteelde muren en zijn schitterende ligging (697m) misschien wel de mooiste van de "kathaarse burchten", al schiet er zeer weinig uit die tijd over. Ook deze burcht dateert uit de tweede helft van de 13de eeuw onder Filips de Stoute.

In Lapradelle volg je de D22. Een kleine kilometer verder ligt het dorpje Puilaurens en de toegangsweg naar de burcht, een staaltje van middeleeuwse verdedigingskunst in chicane.

TOULOUSE

Ligt in het departement Haute-Garonne, en is de hoofdstad van de [regio Midi-Pyrénées](#). De stad Toulouse is bijna geheel opgetrokken uit rode baksteen. Hier staat de grootste Romaanse kerk ter wereld. Andere bezienswaardigheden zijn de Saint Etienne kathedraal, het Musée des Augustins, de prachtige patriciërshuizen en het Place du Capitole met het mooie stadhuis.

Basiliek van de Heilige Saint Sernin

In de vlakte van de Garonne ligt Toulouse, een van de oudste steden van Frankrijk. Hier leefde in de derde eeuw

de Heilige Sernin die als missionaris door Languedoc reisde en later de eerste bisschop van Toulouse werd. Na zijn martelaarsdood - hij werd door een stier gedood - bouwde men boven zijn graf een kerk die door Karel de Grote rijkelijk met kostbaarheden beschonken werd. Tegenwoordig bezit de Saint-Sernin in Toulouse nog altijd de grootste reliekschatten van Frankrijk. Ze is bovendien de grootste bewaard gebleven Romaanse kathedraal van dit land.

Op weg naar Santiago

Met de bouw van de tegenwoordige kerk werd in 1060 begonnen. In 1096 werd het koor ingewijd en in 1119 waren de zijbeuken klaar. Rond het midden van de 12de eeuw moet de bouw, met uitzondering van de façade die nooit werd aangebracht, voltooid geweest zijn. De vijfschepige kerk met haar drieschepige transept, het grote koor met de omgang en de vijf straalkapellen behoort tot de groep bedevaartkerken die onderling grote overeenkomsten vertonen. Ook zij lag langs de weg naar Santiago en ook hier werd de Heilige Jakobus vereerd. Tot de grote verbazing van vele pelgrims werd ook in Toulouse het gebeente van de heilige getoond, hoewel zijn graf zich in Santiago bevond.

Porte Miègeville

Vormt het zuidportaal, en werd rond 1119 voltooid, samen met de zijbeuken. Hier wordt Jakobus uitgebeeld tussen twee cipressen, in de ene hand het boek van de Evangelist, met de andere een zegenend gebaarmakend. Een dergelijke figuur treft men in Santiago aan de Fuertas de las Plaiérias, zodat de gedachte voor de hand ligt dat deze als voorbeeld gediend heeft. Stilistische verschillen weerspreken dit echter, hoewel er tussen de kunstenaars langs de bedevaartroute een levendige uitwisseling geweest is. Het trappenportaal met de Hemelvaart van Christus in het timpaan en de twaalfapostelen als hoogrelief langs de muren komt geheel overeen met de slanke, plastische stijl van de bedevaartkerken.

Majestas Domini

In de kooromgang bevindt zich een opvallend marmere reliëf, de “Majestas Domini” met de symbolen van de evangelisten. Het moet rond 1100 ontstaan zijn. Het is een van de zeven reliëfs van de beeldhouwer Bernard Gilduin, waarvan de oorspronkelijke plaats waar het aangebracht was onbekend is. Tot Gilduins vroegere werken behoren ook het altaar en de kapitalen met hun monumentale en decoratieve stijl.

Mijlpaal

De stad Toulouse was sinds de vijfde eeuw reeds een belangrijk kunstcentrum. De kathedraal Saint-Sernin is als het ware een kolossale mijlpaal langs de oude bedevaartroute en een van de indrukwekkendste bedevaartkerken van Zuidwest-Europa.

Zie ook [Het verre luchtruim in](#).

Gascogne and Languedoc

Toulouse is the crossroad of two different regions and a happy alliance of two ways of life. Enriched by varied influences, Toulouse is a dynamic town where life is vibrant and carefree.

Office de Tourisme

Donjon du Capitole, BP 0801 , tél. 05.61.11.02.22, télécopie : 05.61.22.03.63,- Du 01-06 au 30-09 du lundi au samedi de 9h à 19h, dimanche et jours fériés de 10h à 13h et de 14h à 18h15 - Du 01-10 au 31-05 du lundi au vendredi de 9h à 18h, samedi de 9h à 12h30 et de 14h à 18h, dimanches et jours fériés de 10h à 12h30 et de 14h à 17h

Internet

Mairie-toulouse.fr Gemeente | www.ot-toulouse.fr E-mail: ottoulouse@mipnet.fr | Station Touristique Email : infos@ot-toulouse.fr
<http://www.corendal.com/java-corendal/arttoulouse/home/>

Geschiedenis en monumenten '**Fonteinpleinen**', daarvan heeft Toulouse er een stuk of veertig. De sfeer spat ervan af. Daar kom je al snel achter tijdens een wandeling in deze Zuid-Franse stad, waar McDonalds's en Pizza Hut de namen goudkleurig op de gevel moeten schrijven.

Na ongeveer een uur moet de boot alweer rechtsomkeert maken omdat het water te ondiep is. Jammer? Eerlijk gezegd niet.

Want varend op de Garonne een stad als Toulouse bekijken, dat is aardig, maar achteraf niet de beste manier. Het uitzicht vanaf de plastic stoelen maakt nieuwsgierig naar iets waar je steeds net niet bij kunt. Toulouse is geen 'vaarstad', maar veel meer een wandelstad. Niet dobberen maar lopen in deze Zuid-Franse stad met zo'n 400.000 inwoners.

Een mooi vertrekpunt is de Place du Capitole, dat vlak bij de oevers van de Garonne ligt. Het is zo'n chic plein dat McDonald's, Pizza Hut en C&A zich alleen in deze omgeving mochten vestigen als de schreeuwerige huiskleuren werden vervangen door een goudkleurige variant. Dat is gebeurd,

En het moet gezegd, het combineert prachtig met de roze gloed die sommige gebouwen hebben. Toulouse heeft niet voor niets de bijnaam La Ville Rose.

De straatnaamboordjes hebben verschillende kleuren. Ze zijn vaak geel of wit. Geel betekent dat de straat parallel aan de Garonne loopt. De witte bordjes hangen in straten die daar van afwijken. Het is onvermijdelijk of zo'n straat leidt naar een van de vele monumentale gebouwen. Dat geldt onder meer voor de basiliek Saint-Sernin die wordt gerekend tot de grootste Romaanse kerken in Frankrijk. Pelgrims op weg naar Santiago de Compostela overnachten hier voor dat ze begonnen aan de oversteek naar de Pyreneeën. Tijdens restauratiewerkzaamheden werd in de kerk een 12e eeuwse fresco gevonden. De opknapbeurt is zes jaar geleden voltooid. Maar in een andere bijzondere kerk genaamd Saint Etienne is de restauratie nog niet achter de rug. Waarom haasten zou je zeggen, want de bouw heeft meer dan 600 jaar in beslag heeft genomen. Tot de blikvangers van de kerk behoren rozetraampjes uit de 15de eeuw.

De kerk ligt aan een van de veertig 'fonteinpleinen' van Toulouse. Het plein met een spuitmonument uit 1546 is een van de oudste van de stad. Vlakbij de kerk ligt een van de aardigste buurten van de stad.

De eethuisjes zijn er vooral 's avonds geliefd. Overdag zijn de pastelkleurige (heren)huizen bezienswaardig.

Maak een blokje om door de Rue Neuve, Rue Fermat, Rue Espinasse, Rue Mage

en Rue Ozenne. Wie houdt van aparte kledingwinkels kan goed terecht in de Rue Saint Antoine. Er zijn onder meer filialen van Scapa, Zara, Oliver Grant en Cacharel. Wie zich maatkleding kan veroorloven kan het proberen in de Rue Lapeyrouse. Op nummer 5 is een 'Chemiserie traditionnelle sur mesure' gevestigd. De Rue Saint Antoine en Rue Lapeyrouse liggen vlakbij het plein Place du President Max Wilson dat met de Place St. Georges tot de meest levendige pleinen van Toulouse behoort. Probeer tegen schemering op de Place du Wilson te zijn. Er is een halteplaats van het toeristentreintje dat dagelijks van 10.30 tot 19.00 door de stad rijdt. Het grote aantal houten banken in het parkje verraadt al dat je hier in allerlei opzichten goed zit.

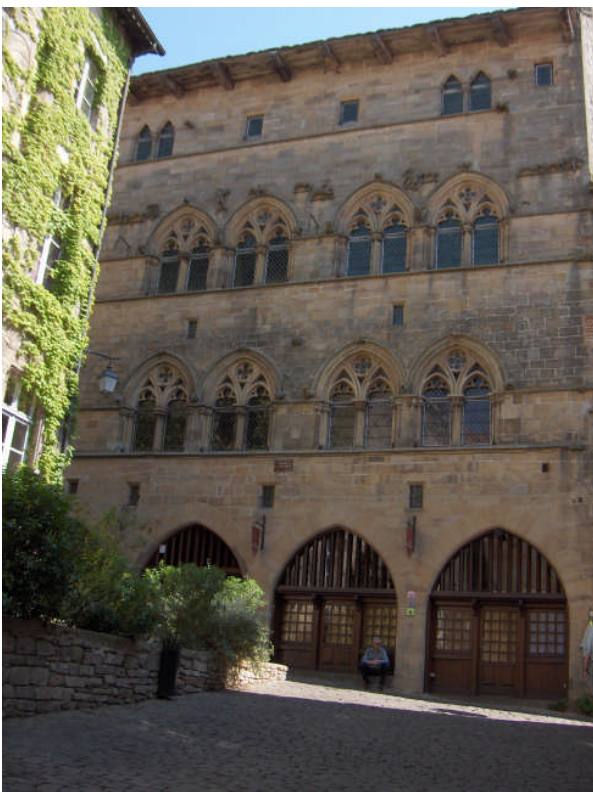
Veel jongeren, in Toulouse wonen 120.000 studenten, zijn vaak te vinden aan de Place Saint Pierre, aan de oever van de Garonne. Bar Chez Tonton is een geliefd adres, vooral op vrijdagavond tijdens 'happy hour'. Het 'groene' plein Grand Rond dat heel wat verderop ligt is vooral geliefd bij

ouders die er hun kinderen in het speeltuintje laten spelen.

Een flinke wandeling maakt minstens een ding duidelijk: Toulouse heeft voor iedereen zijn eigen plein.

Cordes-sur-Ciel

Cordes (Tarn) werd in 1222 gebouwd. Het is één van de eerste "bastiden": nieuwe steden die in de loop van de 13e en 14e eeuw werden aangelegd. Het stadje heeft de naam Cordes-sur-Ciel omdat het van buiten bekeken de indruk wekt dat het in de lucht hangt.

Cordes (Tarn) werd in 1222 gebouwd. Het is één van de eerste "bastiden": nieuwe steden die in de loop van de 13e en 14e eeuw werden aangelegd. Het stadje heeft de naam Cordes-sur-Ciel omdat het van buiten bekeken de indruk wekt dat het in de lucht hangt.

Vanwege de vele middeleeuwse gebouwen wordt Cordes ook "de stad met de vijf vestingringmuren en de honderd bogen" genoemd. Een waar bouwkundig paradijs: de Porte des Ormeaux, de Porte de la Jane, de Porte de l'Horloge, het Portail Peint, etc. Maar ook natuurlijk huizen uit de 13e en 14e eeuw met zandstenen voorgevels, dubbele ramen, dakranden met gebeeldhouwde koppen (Maison de Carrié-Boyer, Maison Prunet, Maison du Grand Fauconnier, Maison du Grand Veneur, etc.).

In deze stad zijn een groot aantal handwerkslieden gevestigd. Elk jaar wordt hier half juli een groot middeleeuws feest georganiseerd, de Fêtes Médiévales du Grand Fauconnier.

De gotische façades van *Cordes-sur-Ciel* zijn ook versierd met elegante tweeling vensters, en okerkleurig, paars of grijs. Ze zijn voorzien van vreemde figuren die bijna het vervaarlijke systeem van versterkingen doen vergeten dat door de stad bedacht was om de binnendringende vijanden buiten de deur te houden. Cordes-sur-Ciel vormt een prachtig kluwen stenen die op een bergkam

gerold ligt, het perfecte voorbeeld van stedelijke bouwkunst van het begin van de 13e eeuw: de bastide.

Een vierkant stratenplan, middenplein met markthal en bogengalerijen: de bastide komt in de Midi-Pyrénées volledig tot bloei. De streek telt tientallen van deze versterkte stadjes, stuk voor stuk uiterst aangename verblijfplaatsen

Albi ligt in het [departement Tarn](#). Is een van de mooiste en rijkste kunststeden van Frankrijk. Palais de Berbie, een is een indrukwekkende burcht; met erin een museum van Toulouse Lautrec. Deze 19de eeuwse schilder liet een belangrijk deel van zijn doeken na aan zijn geboortestad. De collegiale kerk St-Salvi heeft mooie Romaanse kapitelen en een kloostergang.

Cathédrale Sainte Cecile uit de 13de-15de eeuw

Toen bisschop Bernard de Castenet in het jaar 1277 naar Albi kwam, woedde de inquisitie met bijzondere gruwelijkheid in de Languedoc, een van de welvarendste streken van Europa. Hij was zelf leider van de inquisitie in het zuiden van Frankrijk en tevens plaatsvervangend grootinquisiteur voor het hele land. Op de dag van zijn aankomst in de zwaar geteisterde stad besloot hij met zijn kapittel tot de bouw van een nieuwe Kathedraal Sante Cecilia, die later de kathedraal van de haat genoemd zou worden. Het gebouw van rode baksteen, dat als een kasteel

boven de stad uitrijst, was van het begin af aan als vestingkerk opgezet en was lange tijd het toneel van bloedige twisten.

Hallenkerk

Geheel in de traditie van de Zuidfranse hallenkerk vormen het langschip en het koor een eenheid. De verdedigingsgedachte die de architectuur beheerste, en het logge materiaal stonden een speelse vormenrijkdom aan de buitenkant van de kathedraal niet toe. Des te verrassender is de binnenkant: die is bijna overal met 15de-eeuwse fresco's bedekt, waarvan de ongehoorde virtuositeit reeds duidelijk renaissance-trekjes vertoont.

Twee eeuwen bouw

Na de grondsteenlegging op 15 augustus 1282 werd er vaart achter de bouw gezet, want de ketterse katharen zaaiden steeds meer onrust onder het volk. Veel van de dominicanen, wier taak het uitvoeren van de inquisitie was, werden vermoord en de bisschop zelf werd op een dag geconfronteerd met de haat van een razende volksmassa. Rond 1340 was het oostelijke deel van de nieuwe kerk gereed en afgesloten met een gewelf, in 1365 werd een aanvang gemaakt met de bouw van de toren. Door de chaos van de Honderdjarige Oorlog werden de werkzaamheden aanzienlijk vertraagd. Pas tegen het einde van de 14de eeuw werden de gewelven van het schip afgesloten. Ook in de 15de eeuw heerste grote onrust. Verschillende malen werd de kathedraal belegerd en geplunderd. Pas na de plechtige inwijding in april 1480 werd de bouw weer voortgezet en kon de toren voltooid worden.

Interieur

De ruimte wordt onderverdeeld in koorbanken en een oksaal of koorhek, afscheiding tussen koor en middenschip, van overweldigende schoonheid.

Dit steenhouwwerk is zo teer en verfijnd dat het associaties oproept met een kantwerkje; wie wil nog geloven dat hier steen bewerkt is? In 1863 werd zelfs het oordeel van een chemicus ingewonnen; zijn rapport moest een definitief einde aan de twijfel maken.

Een even prachtige schepping is het zogenaamde baldakijn voor de ingang aan de zuidzijde, waarvan de rijkdom aan vormen op aantrekkelijke wijze contrasteert met het vestingkarakter van het schip.

César Daly

In de 19de eeuw werd onder leiding van César Daly begonnen met ingrijpende restauratiewerkzaamheden. Een poging om het werk door een toevoeging van kleine torentjes aan het koor te voltooien, werd na Dalys dood weer teruggedraaid. De torentjes werden verwijderd, zodat het tegenwoordige uiterlijk van de kathedraal in wezen overeenkomt met de oorspronkelijke bedoeling.

MOISSAC

Abdij Saint-Pierre

Volgens de legende werd die in Moissac door Chlodwig gesticht, maar het is aannemelijker dat de stichter een Normandische benedictijn was, die in de 7de eeuw naar het zuidwesten van Frankrijk was gekomen.

Door Saracenen, Noormannen en Hongaren verschillende malen verwoest, kreeg het pas grotere betekenis toen het in 1047 door de abt van Cluny, de Heilige Odilon, met de abdij van Cluny verenigd werd. In het jaar 1180 werd de nieuwe kerk gewijd, het zuidportaal van haar voorhal is bewaard gebleven. Het is een van de belangrijkste portalen van de

Romaanse Languedoc en een voorbeeld voor veel andere in Spanje en Frankrijk. In het timpaan wordt Christus als wereldbeheersers voorgesteld, omgeven door de symbolen van de evangelisten, door engelen en zijn vierentwintig voorouders. Deze sculpturen beelden de Apocalyps uit. Een handschrift van Beatus uit de 8ste eeuw, waarvan in de middeleeuwen talrijke verlichtigde kopieën circuleerden en waarvan een exemplaar waarschijnlijk in Moissac lag, werd vermoedelijk als voorbeeld voor het timpaan gebruikt.

De trumeau

Of middenstijl, van het portaal draagt enkele van de expressiefste en mooiste sculpturen van de Romaanse periode in Frankrijk. Hun extase en mateloosheid laat zich nergens meer mee vergelijken, hun theatrale bewegingen lijken verstand en hun gebaren komen voort uit hevige ontroering. Twee profeten met breed geplooid gewaad staan rechts en links van drie paren leeuwen. Hieraan valt bijzonder duidelijk de buitengewone prestatie van Romaanse beeldhouwers af te lezen, die de figuren steeds meer als lichamen dan als puur reliëf gingen beschouwen.

Een bijzondere architectonische prestatie is de in 1100 voltooide kruisgang. 76 Spitsboogarcaden worden afwisselend door enkelvoudige en door dubbele marmere zuilen gedragen. Met marmer beklede pijlers in de vier hoeken en in het midden van elke zijde zijn versierd met reliëfs van apostelen en bisschoppen. De opvallend schuin gevlokte kapitalen vertonen taferelen uit het Oude en het Nieuwe Testament en uit het leven van enkele heiligen, zoals de Heilige Benedictus en de Heilige Martinus. Naast verlichtingen uit het boek Daniël, gebeeldhouwd in verfijnd, vlak reliëf, zijn hier ook puur ornamentale werkstukken, die op indrukwekkende wijze getuigen van de grote kunst der Romaanse beeldhouwers.

Het aquaduct (Pont Canal de Cacor)

Ongeveer 1.5 km stroomopwaarts van de haven, niet ver van de samenvloeiing met de Garonne, kruist het Garonnekanaal de Tarn via een majestueus aquaduct (le pont canal du Cacor).

Het rond 1845 gebouwde aquaduct is door zijn afmetingen, het lijnenspel en het harmonieus samengaan van de grijze natuursteen van Quercy en de roze baksteen van Toulouse, één van de belangrijkste architectonische monumenten van de streek en van de Franse waterstaatswerken.

De bouwmeester van het aquaduct (met zijn 356 m één van de langste van Frankrijk; alleen die van Briare en Agen zijn langer) was Pierre Gausserand uit Montauban.

Toen in 1930 ten gevolge van de verwoestende overstroming van de Tarn de oude spoorwegbrug was weggevaagd, werden de treinen van de Compagnie du Midi via een noodspoorlijn met slechts één spoor over één van de - daarvoor verbrede - trekpaden van het aquaduct geleid.

Office de Tourisme:

6 Place Durand de Bredon, 82200 MOISSAC , tél. 05.63.04.01.85, télécopie : 05.63.04.27.10, - Ouvert du 1er janvier au 31 mars et du 1er octobre au 31 décembre du lundi au dimanche de 10h à 12h et de 14h à 17h - Avril-mai du lundi au dimanche de 9h à 12h30 et de 14h à 18h - Juin-septembre du lundi au dimanche de 9h à 18h - Juillet-août du lundi au dimanche de 9h à 19h sans interruption. Fermeture uniquement les 1er janvier et 25 décembre

Service réceptif - Organisation de visites, d'excursions et de séjours. CLOITRE et TYMPAN inscrits au patrimoine mondial de l'Unesco

Station Touristique - Station Uvale.

Email : office.moissac@wanadoo.fr

Internet: www.moissac.fr

CAHORS, naar overzicht regio [Midi-Pyrénées](#)

Is de hoofdstad van het departement [Lot](#). De heuvels ten noorden en zuiden van Cahors bieden panoramische uitzichten op de mooie verzameling torens, wallen en bruggen van de stad, die bijna geheel binnen een nauwe lus van de rivier Lot ligt. In de middeleeuwen was Cahors de hoofdstad van Quercy, een kalksteengebied bij de Lot. Cahors is de geboorteplaats van paus Johannes XXII en Léon Gambetta.

Middeleeuws Cahors

Was welvarend, goed verdedigd, en trots op haar oude universiteit, was verder een belangrijk centrum van handel, bankieren en onderwijs. Maar in 1360, tijdens de Honderdjarige Oorlog, werd het aan de Engelsen overgedragen. De bevolking vluchtte en de vrijwel verlaten stad heeft zich nooit helemaal hersteld. Eén prachtig voorbeeld van middeleeuwse grandeur heeft alles

overleefd: de beroemde 14de eeuwse Pont Valentré die de rivier overspant, met zeven gotische bogen en drie verstrekte torens. Is een voorbeeld van middeleeuwse militaire bouwkunst.

Plaatselijke legende

De bouwmeester zou volgens een plaatselijke legende een pact met de duivel hebben gesloten om de brug af te bouwen, maar met list slaagde hij erin zijn eeuwige ziel te behouden.

Boulevard Gambetta

De hoofdstraat van Cahors is met platanen omzoomd en is genoemd naar de beroemde 19de eeuwse radicale politicus Léon Gambetta, uit de stad afkomstig. De winkels hier en de nabijgelegen overdekte markt bieden allerlei lokale lekkernijen, waaronder de rijke, volle wijn van Cahors, vin noir genoemd. Ten oosten van de Boulevard Gambetta ligt de oude wijk, met huizen die aan een glorieus verleden herinneren.

Stegen

Bruggen die de stegen kruisen werpen schaduwen op de straten. In het licht zijn de renaissanceramen, het stenen snijwerk en de fijn afgewerkte draagstenen van de indrukwekkende herenhuizen te zien. Eén van de fraaiste is Hôtel Roaldès, quai Champollion, met een zuidgevel van hout en verweerde rode baksteen, en een loggia en toren in Italiaanse stijl; in de noordgevel zijn zonnen, bomen en het roosembleem van Quercy gesneden.

Romaanse Cathédrale St.-Etienne

Is een van de meest oorspronkelijke koepelkerken van het ZW. Staat in het hart van de oude stad aan de place Aristide-Briand. *Het Romaanse schip is uitgebreid met gotische kapellen.* De twee grote koepels, die met 14de eeuwse fresco's zijn versierd, doen het interieur ruim lijken. De laatgotische kruisgang heeft mooi snijwerk. Maar het mooiste element van de kathedraal is het 16de eeuwse timpaan boven de noordelijke deur, waarop de Hemelvaart van Christus, gedragen door engelen, wordt afgebeeld. <B<ROCAMADOUR< b>

Office de Tourisme

Place François Mitterrand , tél. 05.65.53.20.65, télécopie : 05.65.53.20.74, - Ouvert toute l'année du lundi au samedi. Du 1er juillet au 31 août ouvert tous les jours, dimanche et jours fériés - Ville fleurie 4 fleurs.
E-mail : cahors@wanadoo.fr

Departement Lot

Hoofdstad is Cahors. Het grootste deel van het departement, dat doorstroomd wordt door de gelijknamige rivier, 480 km; zijrivier van de Garonne en de Dordogne, strekt zich uit over de dunbevolkte plateaus van de Quercy, die bedekt zijn met schrale weiden of dun eikenbos. Intensieve landbouw in de dalen van de riviertjes. Enige industrie of verstedelijking ontbreekt

ROCAMADOUR

ROCAMADOUR ligt in het departement [Lot](#), regio [Midi-Pyrénées](#). Tegen de 120 meter hoog oprijzende rotswand van Alzou vlijt zich een Mariakapel. De bedevaart naar de zwarte madonna was in de Middeleeuwen zeer beroemd. Eens waren het de pelgrims naar Compostela, op hoogtijdagen wel zo'n 30.000, die hun kampementen opzetten aan de oevers van de rivier. Nu zijn het vooral Lourdes-gangers, die hier een pleisterplaats maken.

Bedevaartstocht als boetedoening

In de Middeleeuwen kwamen veel bedevaartgangers echter niet op eigen aansporing hierheen; de bedevaarttocht was hen opgelegd als boetedoening. Deze praktijk van kerkelijk recht heeft zich ontwikkeld sedert de tijd van de Karolingers en veranderde sinds de 13e eeuw vooral in Holland in straffen opgelegd door wereldse rechtbanken. Daarvan getuigt de grote trap die van het dorp leidt naar het heiligdom.

Chapelle de Notre-Dame

Deze is uitgehouwen in de rots en daar staat het beeld van de Zwarte Madonna. Het beeld is uit de 12de eeuw. Er boven hangt een klok uit de 9de eeuw, die naar beweerd wordt uit zichzelf slaat om een wonder aan te kondigen. Een trap links van de kapel gaat naar een 12de eeuwse crypte met de tombe van St. Amadour. Boven de kapel kan men verder naar de kruiswegstaties of naar de muren van het vroegere fort.

Harenkleed

De boeteganger moest bij aankomst in Rocamadour een harenkleed aantrekken met kettingen aan hals en armen. Vervolgens moest hij op zijn knieën de trap omhoog naar een schandpaal. Voor het altaar van de kapel smeekte hij om vergiffenis. Daarboven kreeg hij een verklaring als ware het een kwitantie. Vervolgens kreeg hij het loden pelgrimsteken.

Beroemde bedevaartsgangers

Tot de beroemdste bedevaartsgangers rekenen zich beroemde heiligen, zoals Bernhard van Clairvaux (1090-1153), Dominicus van Caleruega (1172-1221) en koning Lodewijk IX (1214-1270). Volgens een getuigenis bezocht Raimundus Lullus (1230-1315) eveneens Rocamadour. In 1534 bevestigde de zeevaarder Jacques Cartier op weg naar Canada het vaandel van de madonna van Rocamadour aan de mast van zijn zeilschip als bescherming tegen noodweer.

Tollenaar Zachéus

De oorsprong van de bedevaart voert terug tot een legende in oerchristelijke tijd. De tollenaar Zachéus, echtgenoot van St. Veronica, die later de naam Amator aannam, zou na de dood van Christus als kluizenaar van Jericho naar Gallië zijn gekomen en samen met de heilige Martial het heiligdom hebben gesticht. Hij zou zelf het Mariabeeld uit een boomstam hebben gebeeldhouwd. In werkelijkheid zou het gratiebeeld met de op een troon zittende Moeder Gods met het frontaal, niet axiaal op haar knie zittend kind uit het begin van de 12e eeuw dateren. Deze datering past bij de rond 1120 verbreide roem van het genadeoord. De beeldengroep staat sedert 1948 zonder ornaat in een binnenin donkere kapel op het hoogaltaar en wordt door brandende hanglampen omgeven.

Heilige Amadour

Toen in 1166 een onbeheerd lijk werd gevonden in een oud graf op de drempel van de Mariakapel, gebeurden daar wonderen. Men geloofde de legendarische kluizenaar van Rocamadour gevonden te hebben. Vervolgens ontbrandde er een strijd tussen de abdijen van Marcilhac en Tulle over de inkomsten van de kapel. In de Frans-Engelse oorlog werd het gebouw verwoest. De protestantse hoofdman Bessonies sloeg het lijk van de legendarische heilige stuk. Het gratiebeeld en een in de kapel opgehangen klok, die volgens de legende uit zichzelf ging luiden ter aankondiging van wonderen, bleven gespaard. De huidige kapel is een gebouw uit de 19e eeuw. In een muurschildering in de zijkapel bevindt zich nog een bedevaartlegende. Het gaat daarbij om de votiefgeschenken van de beroemde neef van Karel de Grote, Roland genaamd, die hier zijn zwaard Durandal aan de Moeder Gods opdroeg. Een ijzeren afbeelding bevindt zich bij het hoofdportaal van de kerk in een kloof in de rotswand. Daaronder ligt een gotisch houten beeld van de Heilige Amadour.

Office de Tourisme

L'Hospitalet , tél. 05.65.33.22.00, télécopie : 05.65.33.22.01, Email : rocamadour@wanadoo.fr

Internet: www.rocamadour.com

Foto's: Henk Griffioen, Assen

CLERMONT-FERRAND

Hoofdstad van het departement [Puy-de-Dôme](#), tevens van de regio [Auvergne](#).

De dubbelstad Clermont-Ferrand is ontstaan door de samenvoeging van twee plaatsen: Clermont en Montferrand. Clermont, de oude hoofdstad der Gallische Averni, heette oorspronkelijk **Nemessos**. De Romeinen gaven de stad, ter ere van keizer Augustus, de naam **Augustonemetum**. Ten tijde van de Pax Romana beleefde de stad een periode van grote bloei. Zij was al vroeg een bisschopszetel en gedurende de hele middeleeuwen was de bovenstad, gebouwd op een vulkanische heuvel, een ommuurde bisschopsstad. In de 5de eeuw was de Latijnse schrijver en dichter *Sidonius Apollinaris* hier bisschop. De Frankische kerkvorst Gregorius van Tours, auteur van de *Historia Francorum*, de *Geschiedenis der Franken*, en eerste kroniekschrijver van de middeleeuwen, werd omstreeks 538 in deze stad geboren. In de middeleeuwen ging de stad **Clarus Mons** of **Clair-Mont** heten. Zij werd verscheidene malen verwoest, maar genoot alweer veel aanzien toen zij in 1095 de conciliegeangers binnen haar muren ontving die zich, onder leiding van paus Urbanus II, opmaakten voor de eerste kruistocht. In de 12de eeuw bouwden de graven van Auvergne in de onmiddellijke nabijheid van Clermont een versterkt kasteel in een poging de macht van de bisschoppen van Clermont te breken. De daar gegroeide stad Montferrand werd in de 15de en de 16de eeuw een geduchte concurrent van Clermont. In 1731 werden de beide steden samengevoegd.

Clermont was de geboorteplaats van een van Frankrijks grootste geleerden: Blaise Pascal, 1623-1662, wis- en natuurkundige, wijsgeer en schrijver van o.a. de beroemde *Pensées*.

In de 19de en 20ste eeuw groeide Clermont-Ferrand uit tot een belangrijke industriestad, vooral dank zij de vestiging van de Michelinfabrieken, weldra gevolgd door andere rubberfabrieken.,

Het oude Clermont

De oude straten in het hart van Clermont hebben veel van hun vroeger aanzien bewaard. Opmerkelijk zijn vooral de binnenplaatsen die achter de vaak strenge façaden schuilgaan. In de *Rue du Port* op nr. 17 het *Hôtel Vachier-Fontfreyde*, met mooie smeedijzeren balkons, 18de eeuw, en op de binnenplaats een gotische deur met het wapen van de Vachiers. Door een overdekte passage bereikt met een tweede binnenplaats, die van het *Hôtel Ribeyre*, nr. 19, gebouwd onder Lodewijk XV, met een deur bekroond door een fijngebeeldhouwde korfboog in lavasteen. Het *Hôtel de la Vilatelle* op nr. 38 heeft een schitterende poort. Ook in de *Rue Pascal* verbergen de strenge façaden rijk gedecoreerde binnenplaatsen en tuinen, op nr. 21 het Hotel de Champflour met renaissance-trap. De binnenplaats van het *Hôtel Savaron* in de *Rue des Chaussetiers* dateert uit de 16de eeuw, maar is nog gotisch van stijl. De traptoren heeft een mooi gebeeldhouwde deur, die de deur 'des hommes sauvages' genoemd wordt.

De *Fontaine d'Amboise* op de *Place de la Poterne* is een fraaie renaissancefontein uit lavasteen, opgericht in 1515 door Jacques d'Amboise, bisschop van Clermont.

Basiliek Notre-Dame-du-Port

Is gebouwd in de 11de en 12de eeuw. De koorpartij is een prachtig specimen van romaanse bouwkunst uit de School van Auvergne. Aan de zuidzijde van de kerk een Romaans portaal met geschonden beeldhouwwerk: in de bovendrempel links de Aanbidding der Koningen, in het

midden de *Opdracht in de Tempel*, rechts de *Doop van Christus*. In het timpaan Christus als *Majestas* tussen twee engelen. De sculpturen stammen uit het eind van de 12de eeuwen kondigen al de gotiek aan.

De narthex, met lage gewelfbedekking, stamt voor een deel uit voor. romaanse tijd. De kerk heeft een kruisvormige plattegrond, met zijbeuken, kooromgang en daarop aansluitende halfronde straalkapellen. Het schip wordt gedekt door een ton gewelf. De zeer hoge, elk door een hal tongewelf overkuisde zijbeuken hebben een schorende functie ten aanzien van het schip en zijn gewelf. De pijlers in het schip zijn bekroond door beeldhouwde korfkapitelen. Boven de kruising een koepel op trompen, die uitwendig het aspect krijgt van een achtkantige toren. Het koor is van de kooromgang gescheiden door acht rijzige zuilen, die bekroond zijn met de oudste en fraaiste kapitelen van de kerk, 1150-1160. Vier ervan zijn wellicht het werk van de beeldhouwer Robertus die één der kapitelen gesigneerd heeft. De thema's van de decoratie zijn ontleend aan de klassieke oudheid, centauren, sirenen, enz., en aan de lokale geschiedenis van de kerk, geharnaste ridders die de eerste kruistocht in herinnering roepen. Ook zijn er religieuze thema's, zoals de strijd tussen de deugden en ondeugden, de annunciatie, de erfzonde en de tenhemelopneming van Maria.

In de 11 de-eeuwse crypte onder het koor bevindt zich o.a. een zwarte madonna, nabootsing van een verdwenen Byzantijnse Mariavoorstelling, die al sedert de 13de eeuw talrijke pelgrims hierheen voert.

Kathedraal Notre-Dame-de-l'Assomption

Wie deze kerk bezoekt na de Notre-Dame-du-Port zal worden getroffen door het verschil, zowel in de bouw als in de materialen. De gotische kerk is gebouwd in zwarte lavasteen, die haar opvallende en strenge voorkomen bepaalt. De gebroeders Goncourt noemden haar de 'kolenbranderskerk'. Op de plaats van de huidige kathedraal hebben ook een 5de-eeuwse en een 10de-eeuwse kerk gestaan. De eerste steen voor de kathedraal werd gelegd in 1248. In de 19de eeuw legde Viollet-le-Duc de laatste hand aan haar huidige voorkomen met de bouw van de twee façade-torens en het portaal. Het noordelijk portaal wordt gedomineerd door de Tour de la Bayette met daaraan het achtkantige wachttorentje.

Door het gebruik van de zeer sterke lavasteen heeft men de steunelementen van de kerk minder zwaar behoeven te maken dan gewoonlijk. De slanke pijlers en bogen en de vele ramen geven de kathedraal een sierlijk, licht karakter. Aan beide zijden van het semitranssept een fraai roosvenster uit de 14de eeuw, in de straalkapellen van het koor 13de-eeuwse gebrandschilderde ramen, waarvan gedeelten worden toegeschreven aan de ateliers van de Sainte-Chapelle in Parijs. Uitgebeeld zijn de levens van Christus, van Maria en van heiligen aan wie de kapellen vroeger waren toegewijd. In de kooromgang geeft een fraaie 14de-eeuwse deur, omzoomd door wijnranken, toegang tot de sacristie. Boven de deur twee fresco's, 13de en 15de eeuw.

Ook in verscheidene van de kapellen zijn fresco's te zien. In het koor een verguld koperen paaskandelaar uit de 18de eeuw. In de crypte, die uit de 10de eeuw stamt en tot een vroegere kerk behoorde, een vroegchristelijke sarcofaag in wit marmer, met voorstellingen uit het leven van Christus.

Andere kerken en kapellen.

Chapelle de Beaurepaire, gebouwd door de franciscanen, stamt uit de overgangperiode van romaans naar gotiek: ronde bogen, gotische ornamentiek.

Chapelle de la Visitation, gotisch, 13de eeuw, heeft graftomben uit de 11de en 14de eeuw.

Eglise des Cordeliers, franciscanen, 13de eeuw, herbergt thans de archieven van het departement.

De kerk *Saint-Genès-les-Carmes*, 14de-15de eeuw, de enige flamboyant gotische kerk in Clermont, heeft één groot schip en een mooie apsis.

In de *Chapelle des Carmes-Déchaux*, 18de eeuw, dient een 4de-eeuwse beeldhouwde sarcofaag als altaar.

Musea

Musée Lecoq, gelegen bij het park Lecoq, is een natuurhistorisch museum, mineralogie, plant- en dierkunde, speciaal gewijd aan Auvergne.

Het *Musée du Ranquet*, gevestigd in een mooi renaissancepand, het voormalige *Hôtel Fontfreyde* of *Maison des Architects*, heeft collecties sculpturen en kunstvoorwerpen uit middeleeuwen en renaissance, meubelen, email, ivoor en faïence. In de Salle Pascal bevindt zich de rekenmachine die Pascal uitvond om zijn vader te helpen.

Musée du Bargouin is gewijd aan de archeologie van prehistorie en Gallo-Romeinse tijd. Voorts herbergt het museum schilderkunst van de 14de eeuw tot heden.

Het oude Montferrand

De oude stad, eens de rivale van Clermont, is

gebouwd op een lichte verhoging van de bodem en heeft veel van haar middeleeuwse karakter bewaard. In recente tijd zijn tal van gotische en renaissancehuizen in de stad gerestaureerd. Montferrand werd aan het eind van de 12de eeuw gebouwd volgens het grondplan van de bastide: twee loodrecht op elkaar staande straten, die de stad in vieren

delen. Vanaf de 15de eeuw verzezen er statige woonhuizen van de adel en de bourgeoisie. Van de reeks fraaie huizen is het *Hôtel Fontfreyde* opmerkelijk om zijn binnenplaats: traptoren met gotische deur, madonna met kind in renaissancestijl, op de balustrade, in de galerij drie medaillons met een voorstelling van de Romeinse Lucretia die zich het leven beneemt, met aan weerszijden haar echtgenoot en haar verleider.

Verdere bezienswaardigheden in Montferrand zijn

het *Hôtel de Lignat*, 16de eeuw, ook Maison du Notaire genoemd, met een fraaie deur in Italiaanse renaissancestijl; het *Maison de l'Apothécaire*, 15de eeuw, met vakwerkgevel en boven aan het huis twee beeldjes aan consoles, voorstellend de apotheker gewapend met de klisteerspuit, en zijn patiënt; het *Hôtel d'Albiat* of *Maison des Centaures*, zo genoemd naar het timpaan boven de deur op de binnenplaats; de kerk *Notre-Damede-la-Prospérité*, gebouwd in het begin van de 13de eeuwen vergroot in de 15de en de 16de eeuw, heeft in de westfaçade een rijk portaal in flamboyant gotische stijl, waarboven een fraai roosvenster. In de Rue Kléber bevindt zich nog een Romaans huis uit het eind van de 12de eeuw, met in de centrale nis op de eerste verdieping resten van een fresco, een olifant voorstellend, waaraan het huis zijn naam Maison de l'éléphant ontleent.

Office de Tourisme

Place de la Victoire , tél. 04.73.98.65.00, télécopie : 04.73.90.04.11 - Du 1er octobre au 31 mai : ouvert de 9h à 18h du lundi au vendredi, de 10h à 13h et de 14h à 18h le samedi, de 9h30 à 12h30 et de 14h à 18h les dimanches et jours fériés - Du 1er mai au 30 septembre : ouvert de 9h à 19h du lundi au vendredi, de 10h à 19h les samedis, dimanches et jours fériés Bureau gare SNCF , ouvert du lundi au vendredi de 9h15 à 13h15 et de 14h15 à 17h15. - Tel. 04.73.91.87.89 - Du 1-06 au 30-09, ouvert du lundi au samedi, mêmes horaires - Fermé dimanches et fêtes.
Email : tourisme@clermont-fd.com,

Departement Puy-de-Dôme ▲

Hoofdstad is Clermont-Ferrand. De kern van het departement wordt gevormd door twee grote vulkanische massieven: het Massif du Mont-Dore, met de hoogste top, Puy de Sancy, 1886 m, van het Massif Central, en de Chaîne des Puys met de Puy de Dôme. Het toerisme wordt steeds belangrijker. Vroeger werd de streek vooral bezocht om de warme bronnen, Le Mont-Dore, Royat, La Bourboule, Saint-Nectaire, Châtel-Guyon.

Puy de Dôme is een oude vulkaan met de hoogste top van de Chaîne des Puys, 1465 m hoog. Meteorologisch station. Ruïne van een tempel toegewijd aan Mercurius. In 1648 bevestigde Périer door barometeraflezingen op de top en aan de voet van de Puy de Dôme de theorie van Blaise Pascal over de luchtdruk.

Office de Tourisme

Place de la Bourse - 63038 CLERMONT-FERRAND Cedex 1 - France - Tél. 04 73 42 22 50 - Fax 04 73 42 22 65 - Service de réservation des gîtes: 22, rue Saint-Genès - 63038 Clermont-Ferrand Cedex 1 - Tél. 04 73 90 00 15 - Fax 04 73 92 83 75

E-mail : tourisme.63@wanadoo.fr

Offices de Tourisme Union Departementale: 04 73 25 83 10 -

Comité Régional du Tourisme d'Auvergne ▲

Office de Tourisme: 44 Av. des Etats-Unis - 63057 CLERMONT-FERRAND Cedex 1 - Tel. : 04 73 29 49 49 - Fax : 04 73 34 11 11

E-mail : documentation@crt-auvergne.fr

Dag 12: Clermond-Ferrand – naar huis

woensdag 05/07